

Fremsat den 3. oktober 2012 af justitsministeren (Morten Bødskov)

Forslag

til

Lov om ændring af renteloven, lov om erstatningsansvar og lov om forsikringsaftaler¹⁾

(Gennemførelse af direktiv om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner samt ændring af rentesatsen i visse formueretlige love)

§ 1

I renteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002, som ændret ved § 3 i lov nr. 554 af 24. juni 2005 og § 14 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling (renteloven)**«.

2. *Fodnoten* til lovens *titel* affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, EU-Tidende 2011, nr. L 48, side 1.«

3. § 1, stk. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, jf. dog §§ 7, 9 a, og 9 b. Loven finder endvidere ikke anvendelse, hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. dog §§ 9 a og 9 b. Er der tale om en fordring i henhold til en aftale som nævnt i § 7, stk. 1, gælder 2. pkt. ikke.

Stk. 4. Angår kravet vederlag i henhold til aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, der er indgået mellem erhvervsdrivende som led i deres erhverv eller mellem en erhvervsdrivende som led i sit erhverv og en offentlig myndighed, kan fordringshavers ret til at kræve rente efter forfaldsdagen, jf. §§ 3-4, ikke udelukkes ved aftale, handels-

brug eller anden sædvane. Endvidere kan fordringshavers ret til at kræve rente efter § 5 ikke udelukkes ved handelsbrug eller anden sædvane.

Stk. 5. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af stk. 4, og er skyldner en offentlig myndighed, kan betalingsfristen i § 3 b og renten i § 5, stk. 1, ikke ved aftale fraviges til skade for fordringshaver.«

4. § 2 affattes således:

»§ 2. Der skal ikke betales rente for det tidsrum, der ligger forud for forfaldsdagen.«

5. I § 3, stk. 5, og i § 5, stk. 3, ændres »§ 1, stk. 4, 3. pkt.« til: »§ 1, stk. 4«.

6. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, som er indgået mellem erhvervsdrivende, kan den aftalte betalingsfrist ikke være mere end 60 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere betalingsfrist, og betalingsfristen ikke er urimelig over for fordringshaver.

§ 3 b. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, og er skyldner en offentlig myndighed, kan den aftalte betalingsfrist ikke være mere end 30 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, EU-Tidende 2011, nr. L 48, side 1.

Stk. 2. Justitsministeren kan efter forhandling med erhvervs- og vækstministeren fastsætte regler om, at betalingsfristen i stk. 1 kan være op til 60 dage for offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel og kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet, når myndigheden som offentlig virksomhed er omfattet af definitionen i artikel 2, litra b, i direktiv 2006/111/EF om gennemsækeligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemsækelighed i bestemte virksomheder.

§ 3 c. § 3 a og § 3 b, stk. 1, gælder ikke, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver.

Stk. 2. Hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan som nævnt i stk. 1, er hver rate eller afdrag omfattet af betalingsfristen i § 3 a eller § 3 b, stk. 1.

§ 3 d. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, og er der fastsat en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varens eller tjenesteydelsens overensstemmelse med aftalen skal konstateres, må varigheden af denne procedure ikke overskride 30 dage efter varens eller tjenesteydelsens modtagelse. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere godkendelses- eller kontrolprocedure, og en sådan procedure ikke er urimelig over for fordringshaver.«

7. I § 5, *stk. 1* og 2, ændres »7« til: »8«.

8. I § 9 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, kan fordringshaver kræve, at skyldneren betaler fordringshaver et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger i tilfælde af forsinket betaling. Kompensationsbeløbet påvirker ikke fordringshavers eventuelle betalingskrav efter stk. 1. Fordringshavers ret til at kræve kompensation efter 1. pkt., kan ikke udelukkes ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

9. I § 9 a, *stk. 3*, der bliver stk. 4, indsættes som 2. *pkt.*:

»Endvidere fastsætter justitsministeren regler om størrelsen af kompensationsbeløbet i stk. 3, 1. pkt.«

§ 2

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, som ændret ved § 6 i lov nr. 1545 af 20. december 2006, § 8 i lov nr. 523 af 6. juni 2007 og § 1 i lov nr. 610 af 14. juni 2011, foretages følgende ændringer:

1. § 16, *stk. 2*, affattes således:

»Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5.«

§ 3

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, som ændret ved lov nr. 539 af 8. juni 2006, § 1 i lov nr. 516 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 523 af 6. juni 2007 og § 8 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 24, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2013.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på aftaler, der indgås før lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Lovens § 1, nr. 7-9, finder endvidere anvendelse på aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, når det pågældende betalingskrav opstår efter lovens ikrafttræden.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

1. **Indledning**
2. **Baggrund**
3. **Nødvendige ændringer af dansk ret**
  - 3.1. Definitioner
  - 3.2. Transaktioner mellem virksomheder og mellem virksomheder og offentlige myndigheder
    - 3.2.1. *Generelle bemærkninger*
    - 3.2.2. *Indførelse af en sondring mellem transaktioner mellem virksomheder og mellem virksomheder og offentlige myndigheder*
  - 3.3. Størrelsen af morarenten
    - 3.3.1. *Forhøjelse af den lovbestemte morarente*
    - 3.3.2. *Offentlige myndigheder kan ikke som skyldner indgå aftale om en lavere morarente end den lovbestemte*
  - 3.4. Morarentens begyndelsestidspunkt
    - 3.4.1. *Krav om udtrykelighed hvis det aftales, at en godkendelses- eller kontrol-procedure skal overskride 30 dage*
    - 3.4.2. *Krav om udtrykelighed hvis den aftalte betalingsfrist i transaktioner mellem virksomheder skal overskride 60 dage*
    - 3.4.3. *Offentlige myndigheders aftalte betalingsfrister*
  - 3.5. Kreditors ret til en fast kompensation
  - 3.6. Rimelig kompensation for eventuelle yderligere omkostninger
  - 3.7. Maksimalt beløb for inddrivelsesomkostninger for forskellige niveauer af gæld
  - 3.8. Krav om morarente mv.
4. **Valg ved gennemførelse af direktivet**
  - 4.1. Særlige betalingsfrister for visse offentlige myndigheder
  - 4.2. Offentlige myndigheders aftalte betalingsfrister
  - 4.3. Det faste minimumsbeløb (40 euro) for kreditors egne inddrivelsesomkostninger og kontraktvilkår, der udelukker kompensation for inddrivelsesomkostninger
5. **Videre udstrækning af direktivets bestemmelser**
  - 5.1. Den lovbestemte morarente
  - 5.1. Det faste minimumsbeløb (40 euro) for kreditors egne inddrivelsesomkostninger
6. **Ændring af rentesatsen i erstatningsansvarsloven og forsikringsaftaleloven**
7. **Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
8. **Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet**
9. **Administrative konsekvenser for borgerne**
10. **Miljømæssige konsekvenser**
11. **Forholdet til EU-retten**
12. **Hørte myndigheder og organisationer mv.**
13. **Sammenfattende skema**

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner. Direktivet, der er optrykt som bilag 2 til lovforslaget, skal være gennemført i national lovgivning inden den 16. marts 2013. Direktivet er en omarbejdning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Der lægges i lovforslaget bl.a. op til, at tillægget til den lovbestemte morarentesats forhøjes med ét procentpoint fra 7 pct. til 8 pct. på hele rentelovens område.

Det foreslås endvidere, at der indføres en ret for fordringshaver til at kræve et fast kompensationsbeløb i tilfælde af forsinket betaling (dog ikke i forbrugerforhold).

Herudover foreslås en regel om, at fordringshavers ret til at kræve kompensation for inddrivelsesomkostninger samt fordringshavers ret til morarente ikke skal kunne udelukkes ved aftale.

Lovforslaget indeholder endvidere regler om betalingsfrister. Det foreslås således, at en aftale om, at betalingsfristen mellem to erhvervsdrivende overskrider 60 dage, kræver fordringshavers udtrykkelige godkendelse. Endvidere foreslås det, at den aftalte betalingsfrist for offentlige myndigheder begrænses til – som udgangspunkt – højst 30 dage. Herudover foreslås der en bemyndigelse til justitsministeren til at forlænge den almindelige betalingsfrist for visse offentlige myndigheder i op til 60 dage. Endelig foreslås der indført mulighed for, at der kan indgås aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver (hver rate er dog omfattet af de almindelige betalingsfrister).

Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af erstatningsansvarsloven og forsikringsaftaleloven, således at renten efter disse love som hidtil kommer til at svare til den almindelige morarentesats efter renteloven.

2. Baggrund

Direktiv 2011/7/EU, der afløser direktiv 2000/35/EF om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, har til formål at harmonisere visse aspekter af medlemsstaternes love med henblik på at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner. Direktivet er et minimumsharmoniseringsdirektiv og gælder for handelstransaktioner mellem private virksomheder indbyrdes og mellem private virksomheder og offentlige myndigheder. Det bagvedliggende hensyn er at sikre et velfungerende indre marked og derved i højere grad fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne.

Med direktivet sker der en generel styrkelse af kreditors retsstilling. Direktivet indebærer bl.a. en ret for kreditor i tilfælde af forsinket betaling til et fast minimumsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger, en forhøjelse af den lovbestemte morarentesats og indførelse af regler om betalingsfrister.

Da direktivet som nævnt er et minimumsdirektiv, kan medlemsstaterne fastsætte eller opretholde nationale bestemmelser, der giver kreditor en videre beskyttelse end efter direktivets bestemmelser.

Efter vedtagelsen af direktivet nedsatte Justitsministeriet en arbejdsgruppe, der fik til opgave at overveje, hvordan direktivet bør gennemføres i dansk ret. Arbejdsgruppen fik i den forbindelse til opgave at overveje og redegøre for, hvilke ændringer af dansk ret der er nødvendige for at gennemføre direktivet samt overveje, i hvilket omfang (visse af) bestemmelserne i direktivet bør gælde uden for det område, som direktivet regulerer. Endvidere skulle arbejdsgruppen udarbejde lovudkast med bemærkninger samt belyse eventuelle økonomiske konsekvenser af arbejdsgruppens forslag.

Arbejdsgruppen afgav i august 2012 betænkning nr. 1535/2012 om gennemførelse af direktivet om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (herefter betænkningen), der indeholdt et lovudkast. Lovforslaget svarer med enkelte redaktionelle ændringer til arbejdsgruppens lovudkast.

De almindelige bemærkninger til lovforslaget indeholder i pkt. 3 nedenfor en beskrivelse af de ændringer, der er nødvendige for en korrekt gennemførelse af direktivet i dansk ret. I pkt. 4 redegøres for de valg, der foreslås truffet i forhold til de områder, hvor direktivet giver valgfrihed for medlemsstaterne. Pkt. 5 omhandler områder, hvor det foreslås, at regler svarende til direktivets skal finde anvendelse uden for det område, direktivet regulerer.

3. Nødvendige ændringer af dansk ret

I det følgende beskrives de ændringer af dansk ret, der er nødvendige for en korrekt gennemførelse af direktivet.

3.1. Definitioner

3.1.1. Gældende ret

Renteloven indeholder ikke egentlige definitionsbestemmelser af lovens forskellige begreber, men indeholder flere steder bestemmelser, hvor definitionerne indirekte fremgår af bestemmelsernes ordlyd.

Det følger således af rentelovens § 5, stk. 1, 1. pkt., at renten efter forfaldsdagen fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct.

Efter rentelovens § 5, stk. 1, 2. pkt., forstås der ved referencesats i renteloven, den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år.

Den rente, der er fastsat i rentelovens § 5, kan fraviges ved aftale, jf. rentelovens § 1, stk. 3. Dette gælder dog ikke i forbrugerforhold, medmindre forbrugeren har forpligtet sig til at betale en (højere) variabel rente for tiden forud for forfaldsdagen, jf. § 7, stk. 3. I så fald kan denne højere (kredit)rentesats også anvendes efter forfaldsdagens indtræden. Endvidere kan morarentesatsen – selv om der er tale om forbrugerforhold – afvige fra § 5, hvis der er tale om renter i aftaleforhold, der er indgået med pengeinstitutter mv., jf. § 7, stk. 4.

3.1.2. Direktivets artikel 2

Artikel 2 i direktiv 2011/7/EU indeholder ligesom direktiv 2000/35/EF definitioner af begreberne "handelstransaktioner", "offentlig myndighed" (ordregivende myndighed), "virksomhed", "forsinket betaling", "ejendomsforbehold" og "tvangsfuldbyrdsgrundlag".

Herudover indeholder direktivet definitioner af en række begreber, som ikke blev defineret i direktiv 2000/35/EF.

Således defineres det som noget nyt, hvad der skal forstås ved henholdsvis "morarente", "lovbestemt rente for forsinket betaling", "referencesats" og "det skyldige beløb".

Ved "morarente" forstås lovbestemt rente for forsinket betaling eller en anden rentesats, som er forhandlet og aftalt mellem virksomheder i henhold til artikel 7, jf. artikel 2, nr. 5.

Ved "lovbestemt rente for forsinket betaling" forstås en simpel rente svarende til referencesatsen med et tillæg på mindst 8 procentpoint, jf. artikel 2, nr. 6.

Ved "referencesats" forstås den rentesats, der er fastsat af Den Europæiske Centralbank eller for så vidt angår medlemsstater, der ikke har euroen som valuta, den tilsvarende rentesats fastsat af den pågældende medlemsstats centralbank, jf. artikel 2, nr. 7. Hertil kommer, at det følger af direktivets artikel 3, stk. 2, og artikel 4, stk. 2, at referencesatsen skal fastsættes halvårligt, henholdsvis den 1. januar og den 1. juli.

3.1.3. Lovforslagets udformning

3.1.3.1. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at det i forhold til renteloven er særligt vigtigt, at den er overskuelig og let anvendelig, idet renteloven er kendetegnet ved i vidt omfang at blive benyttet af mange praktikere hver dag.

Arbejdsgruppen finder, at direktivets definitioner er i overensstemmelse med forståelsen af disse begreber i den gældende rentelov. Dog med den modifikation, at den lovbestemte rente med direktivet forhøjes med ét procentpoint.

Da renteloven i sin nuværende udformning ikke indeholder egentlige definitionsbestemmelser, vil indførelsen af én eller flere særskilte lovfaste definitioner efter arbejdsgruppens opfattelse kunne skabe usikkerhed med hensyn til, om der herved er tale om realitetsændring.

Arbejdsgruppen finder endvidere ikke, at forståelsen af de pågældende begreber i dag medfører usikkerhed om retstilstanden, som vil kunne afhjælpes ved at indarbejde direktivets definitioner i loven. Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund, at der ikke foretages en indarbejdelse af direktivets definitioner i renteloven.

Der er redegjort nærmere for arbejdsgruppens overvejelser i betænkningen s. 48-49.

3.1.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag, idet Justitsministeriet bemærker, at definitionerne allerede i vidt omfang er indeholdt i rentelovens enkelte bestemmelser, hvorfor indsættelse af egentlige definitionsbestemmelser ikke ses at ville bidrage til en klarere forståelse af begreberne. Begreberne i loven fortolkes endvidere i lyset af deres EU-retlige baggrund, herunder direktivets definition af de pågældende begreber.

3.2. Transaktioner mellem virksomheder og mellem virksomheder og offentlige myndigheder

3.2.1. Generelle bemærkninger

Som noget nyt indfører direktiv 2011/7/EU en sondring mellem transaktioner mellem virksomheder (*artikel 3*) og transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder (*artikel 4*). Der gælder således efter direktivet forskellige regler for henholdsvis virksomheders og offentlige myndigheders betalinger.

I forhold til fortolkningen af bestemmelsen vedrørende transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder i artikel 4 bemærkes, at begrebet offentlig myndighed er nærmere defineret i direktivets artikel 2, nr. 2, hvor der henvises til definitionerne indeholdt i de såkaldte udbudsdirektiver (direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF).

En offentlig virksomhed, der ikke tillige er en offentlig myndighed i direktivets forstand, jf. definition i artikel 2, nr. 2, omfattes ikke af reglerne i artikel 4. Om betydningen heraf henvises der nærmere til pkt. 4.1.

For så vidt angår direktivets definitioner af begreberne "virksomhed" og "offentlig myndighed" medfører direktivet ikke indholdsmæssige ændringer i forhold til selve definitionerne. Imidlertid har sondringen mellem de to typer af handelstransaktioner med direktivet fået større retlig betydning end hidtil, idet direktivet i et vist omfang knytter forskellige regler til de to typer af transaktioner.

Der gælder således efter direktivet forskellige regler for henholdsvis virksomheders og offentlige myndigheders betalinger. Forskellen vedrører navnlig en begrænsning af aftalefriheden, når skyldneren er en offentlig myndighed, idet direktivets artikel 4, stk. 6, fastslår, at det ikke kan aftales, at betalingsfristen er længere end 60 dage (absolut betalingsfrist).

De særlige regler for offentlige myndigheder er bl.a. begrundet med, at offentlige myndigheders lange betalingsfrister

påfører virksomhederne urimelige omkostninger, idet offentlige myndigheder som hovedregel har mere sikre, forudsigelige og vedvarende indtægter end virksomheder, og da offentlige myndigheder oftere vil kunne opnå finansiering på mere gunstige vilkår end virksomheder, jf. direktivets betragtning 23.

3.2.2. Indførelse af en sondring mellem transaktioner mellem virksomheder og mellem virksomheder og offentlige myndigheder

3.2.2.1. Gældende ret

Renteloven indeholder ikke forskellige regler afhængig af, om skyldneren er en virksomhed eller en offentlig myndighed.

3.2.2.2. Direktivets artikel 3 og 4

Som noget nyt indfører direktiv 2011/7/EU som anført en sondring mellem på den ene side transaktioner mellem virksomheder (artikel 3) og på den anden side transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder (artikel 4).

3.2.2.3. Lovforslagets udformning

3.2.2.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om man ved gennemførelsen af direktivet i dansk ret bør undlade en sondring mellem tilfælde, hvor skyldneren er en virksomhed, og tilfælde hvor skyldner er en offentlig myndighed. I det omfang man undlader en sådan sondring, bemærker arbejdsgruppen, at de danske (ensartede) regler nødvendigvis må gennemføre den "stængeste" variant af direktivets bestemmelser, hvilket vil sige de regler, der gælder i medfør af direktivets artikel 4 om transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder.

Arbejdsgruppen har vedrørende andre af direktivets bestemmelser anbefalet, at der tilstræbes enkle og ensartede danske regler.

Det kan anføres, at der som følge af den finansielle krise aktuelt er et behov for at beskytte de små og mellemstore virksomheder (SMV'er) mod aftalevilkår om lange betalingsfrister, idet det i almindelighed er blevet mere vanskeligt at opnå finansiering, herunder på det lånemarked, hvor SMV'er agerer. Arbejdsgruppen peger i den forbindelse på, at det fremgår af betragtning 6, at Kommissionen i sin meddelelse af 25. juni 2008 med titlen "Tænk småt først" understregede, at SMV'er bør have lettere adgang til finansiering, og at der bør udvikles et lovgivnings- og erhvervsmiljø, som fremmer rettidig betaling i handelstransaktioner.

Endvidere fremgår det af betragtning 7, at ét af de prioriterede indsatsområder i Kommissionens meddelelse af 26. november 2008 "En europæisk økonomisk genopretningsplan" er at fremme iværksætterånd ved bl.a. at sikre, at fakturaer, herunder fra SMV'er, for levering af varer eller tjenesteydelser betales inden en måned for at mindske likviditetsproblemerne.

Arbejdsgruppen peger heroverfor på, at det kan anføres, at aftalevilkår om betalingsfrister udgør én af de parametre, som virksomhederne konkurrerer på. En regulering af betalingsfristerne i transaktioner mellem virksomheder indebærer derfor en latent mulighed for at forringe virksomhedernes konkurrenceevne, herunder i en situation, hvor en dansk virksomhed er i konkurrence med en virksomhed fra en anden medlemsstat (som ikke har gennemført en tilsvarende "merimplementering" af direktivet) eller et andet land uden for EU. En konsekvens heraf kan således være, at en dansk virksomhed risikerer at blive fravalgt til fordel for en udenlandsk virksomhed, som kan tilbyde mere attraktive betalingsvilkår. Hvis man derfor etablerer en retstilstand, hvorefter danske virksomheder er underlagt "strengere" betalingsfrister end udenlandske virksomheder, kan det være et incitament for en dansk kunde til at kontrahere med en udenlandsk leverandør, som ikke er underlagt de "strengere" danske regler. Som følge af en sådan lovændring vil der kunne skabes et marked, hvor det i langt højere grad er attraktivt at kontrahere med udenlandske virksomheder, som vil blive valgt på bekostning af danske virksomheder.

3.2.2.3.2. Et mindretal i arbejdsgruppen (1 medlem) har anført, at spørgsmålet om betalingsfrister som en konkurrenceparameter alene vil kunne blive relevant i de relativt begrænsede situationer, hvor en dansk leverandør er i konkurrence med en udenlandsk leverandør i forhold til at levere ydelser til en dansk kunde, og hvor den udenlandske leverandør har mere gunstige regler om betalingsfrister end den danske leverandør. Den konkurrencemæssige problemstilling vil ikke opstå i de tilfælde, hvor en dansk leverandør er i konkurrence med en udenlandsk leverandør i forhold til at levere ydelser til en udenlandsk kunde, idet parterne i sådanne tilfælde frit kan vælge, at det ikke er dansk ret, som skal finde anvendelse i det pågældende kontraktforhold.

Endvidere er det dette mindretals opfattelse, at der i særdeleshed aktuelt er et særligt beskyttelseshensyn at tage til SMV'er. Mindretallet finder dog ikke, at der kun er tale om et akut beskyttelseshensyn, men at det er et generelt problem, at SMV'erne bliver presset på deres likviditet som følge af lange betalingsfrister. På denne baggrund er det mindretallets opfattelse, at man bør gennemføre direktivets strengeste regler for alle, og således undlade en sondring mellem tilfælde, hvor skyldneren er en virksomhed henholdsvis en offentlig myndighed.

Heroverfor har et andet mindretal i arbejdsgruppen (2 medlemmer) anført, at virksomhedernes aftalefrihed bør bevares i videst muligt omfang. Med henvisning til princippet om aftalefrihed bør dansk ret således indeholde en sondring mellem virksomheder og offentlige myndigheder i overensstemmelse med det, der lægges op til i direktivet. Et af medlemmerne anfører, at en regulering af betalingsfristerne for handel mellem virksomheder vil kunne påvirke virksomhedernes konkurrenceevne samt rammevilkårene for at drive virksomhed i og ud fra EU.

3.2.2.3.3. På baggrund af det anførte anbefaler arbejdsgruppens flertal (med undtagelse af 1 medlem), at direktivets sondring mellem på den ene side transaktioner mellem virksomheder og på den anden side transaktioner mellem en virksomhed og en offentlig myndighed indarbejdes i dansk ret.

Der kan i øvrigt henvises til betænkningen s. 83-86.

3.2.2.3.4. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens flertals synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 a og § 3 b), og bemærkningerne hertil.

3.3. Størrelsen af morarenten

3.3.1. Forhøjelse af den lovbestemte morarente

3.3.1.1. Gældende ret

Morarenten er betegnelsen for den rente, som en fordringshaver kan kræve, når en pengeforpligtelse ikke betales i rette tid.

Det følger af rentelovens § 5, stk. 1, at morarenten fastsættes til en årlig rente svarende til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Referencesatsen er i renteloven defineret som den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år.

Efter rentelovens § 5, stk. 2, kan justitsministeren hvert andet år efter forhandling med Danmarks Nationalbank og Erhvervs- og Vækstministeriet ændre renten. Tillægget kan dog ikke fastsættes til mindre end 7 pct.

Efter rentelovens § 5, stk. 3, kan retten, hvis særlige forhold begrunder det, bestemme, at der skal betales en højere eller lavere rente. I handelsforhold omfattet af direktiv 2000/35/EF kan retten dog alene bestemme, at der skal betales en højere rente.

3.3.1.2. Direktivets artikel 2, nr. 5-7

Det følger af artikel 2, nr. 5, i direktiv 2011/7/EU, at der ved "morarente" forstås den lovbestemte rente for forsinket betaling eller en anden rentesats, som er forhandlet og aftalt mellem virksomheder i henhold til artikel 7.

Efter direktivets artikel 2, nr. 6, forstås ved "lovbestemt rente for forsinket betaling" en simpel rente svarende til referencesatsen med et tillæg på mindst 8 procentpoint.

Ved "referencesats" forstås den rentesats, der er fastsat af Den Europæiske Centralbank, eller for så vidt angår medlemsstater, der ikke har euroen som valuta, den tilsvarende rentesats fastsat af den pågældende medlemsstats centralbank, jf. direktivets artikel 2, nr. 7.

3.3.1.3. Lovforslagets udformning

3.3.1.3.1. Det er arbejdsgruppens vurdering, at det er nødvendigt at ændre rentelovens § 5, stk. 1, så rentelovens procenttillæg inden for direktivets område i overensstemmelse med direktivets krav forhøjes fra 7 pct. til 8 pct.

Som en konsekvens af denne ændring af den lovbestemte morarentesats, der er nødvendig for at opfylde direktivet inden for dets anvendelsesområde, finder arbejdsgruppen, at det ligeledes er nødvendigt at forhøje tillægget i rentelovens § 5, stk. 2, fra 7 pct. til 8 pct. Arbejdsgruppens har i den forbindelse vurderet, at direktivet ikke er til hinder for at videreføre muligheden for administrativ ændring af rentesatsen, jf. rentelovens § 5, stk. 2, idet direktivet er et minimumsharmoniseringsdirektiv, og idet bemyndigelsen ikke giver hjemmel til at fastsætte et procenttillæg, der er mindre end det, direktivet foreskriver.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 51.

3.3.1.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Det bemærkes i den forbindelse, at definitionerne indeholdt i artikel 2, nr. 5-7 er indeholdt i rentelovens bestemmelser om morarentesatsen mv. i rentelovens § 5.

For så vidt angår spørgsmålet om ændring af morarentesatsen uden for direktivets anvendelsesområde henvises til pkt. 5.1 nedenfor.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7 (forslag til ændring af rentelovens § 5, stk. 1 og 2), og bemærkningerne hertil.

3.3.2. Offentlige myndigheder kan ikke som skyldner indgå aftale om en lavere morarente end den lovbestemte

3.3.2.1. Gældende ret

Det følger af rentelovens § 1, stk. 3, at parterne, så længe der ikke er tale om forbrugerforhold, ved aftale kan fravige den rente, der er fastsat i lovens § 5.

Renteloven gælder generelt for krav på formuerettens område og indeholder ikke en sontring mellem tilfælde, hvor skyldneren er henholdsvis en virksomhed og en offentlig myndighed. Således gælder muligheden for ved aftale at fravige den lovbestemte rente også i den situation, hvor skyldneren er en offentlig myndighed.

3.3.2.2. Direktivets artikel 4, stk. 1

I forhold til offentlige myndigheders mulighed for at aftale en lavere morarentesats end den, der følger af loven, fremgår det af artikel 4, stk. 1, i direktiv 2011/7/EU, at medlemsstaterne skal sikre, at kreditor i transaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, i tilfælde af forsinket betaling har krav på morarente svarende til den lovbestemte rente, dvs. referencesatsen plus et tillæg på (fremover) mindst 8 procentpoint. Kreditors ret til morarente består umiddelbart i tilfælde af forsinket betaling og er ikke afhængig af, at der afsendes en rykkerskrivelse.

Det fremgår imidlertid samtidig af artikel 7, stk. 1, litra c, at der ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår er klart urimeligt over for kreditor, skal tages hensyn til, om skyldneren har en objektiv grund til at fravige den lovbestemte rente for forsinket betaling. Det fremgår ikke, at reglen i artikel 7 ikke også finder anvendelse i relation til transaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed.

Sammenholdes artikel 4, stk. 1, og artikel 7 kan der således opstå tvivl om, hvorvidt en offentlig myndighed som skyldner kan fravige den lovbestemte morarentesats, hvis der er objektive grunde hertil.

3.3.2.3. Lovforslagets udformning

3.3.2.3.1. Det er arbejdsgruppens vurdering, at det er bedst stemmende med formålet med direktivet, såfremt direktivet skal forstås således, at en offentlig myndighed ikke kan fravige morarentesatsen i rentelovens § 5, stk. 1, til skade for fordringshaver, og at muligheden i medfør af artikel 7, stk. 1, litra c, i relation til muligheden for at fravige den lovbestemte rente for forsinket betaling alene er relevant i forhold til transaktioner mellem virksomheder. I forhold til transaktioner mellem virksomheder følger det af artikel 3, stk. 1, at kreditor i tilfælde af forsinket betaling har ret til morarente, hvorved forstås den lovbestemte rente eller den rente, som er aftalt mellem parterne i henhold til artikel 7, jf. artikel 2, nr. 5.

Arbejdsgruppen finder endvidere, at der til gennemførelsen af direktivet er behov for en regel, som sikrer klarhed i forhold til, om offentlige myndigheder kan indgå aftale om, at de som skyldner skal betale en lavere morarente end den lovbestemte. Det bør på denne baggrund udtrykkelig fremgå af loven, at morarenten ikke ved aftale kan fraviges til skade for fordringshaver, hvis skyldner er en offentlig myndighed.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 52.

3.3.2.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til rentelovens § 1, stk. 5), og bemærkningerne hertil.

3.4. Morarentens begyndelsestidspunkt

Det følger af rentelovens § 3, stk. 1, at der skal betales morarente fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen. Reglen om, at morarente skal betales fra forfaldsdagen, bygger på det synspunkt, at skyldner i de tilfælde, hvor forfaldsdagen er fastsat i forvejen, har mulighed for at kende tidspunktet for betalingsfristens indtræden og således også indrette sig med henblik på rettidig betaling, jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, s. 798.

Hvis forfaldsdagen ikke er fastsat i forvejen, følger det af lovens § 3, stk. 2, at der skal betales rente, når der er gået 30

dage efter den dag, da fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling.

Uanset de nævnte regler i § 3, stk. 1 og 2, skal der tidligst betales rente 30 dage efter den dag, hvor skyldneren var i stand til at indhente de oplysninger, som må anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse, jf. lovens § 3, stk. 3.

Hensynet bag suspensionsreglen er at beskytte den skyldner, der befinder sig i uvidenhed om kravets berettigelse og størrelse. Reglen bygger således på det synspunkt, at det ikke kan bebrejdes skyldneren, at han eller hun ikke betaler, før den pågældende har fået sådanne oplysninger, at det kan bedømmes, hvorvidt og hvor meget der skal betales, jf. Folketingstidende 2001-02, tillæg A, s. 2117.

Rentelovens § 3, stk. 2, blev udformet i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2000/35/EF og skal ses i lyset af dette direktivs artikel 3, stk. 1, litra b, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, s. 2131-2132. Artikel 3, stk. 3, litra b og artikel 4, stk. 3, litra a, i direktiv 2011/7/EU, svarer til artikel 3, stk. 1, litra b, i direktiv 2000/35/EF.

Indledes retsforfølgning, følger det af § 3, stk. 4, at fordringshaver, uanset § 3, stk. 2 og 3, kan kræve rente (procesrente) senest fra den dag, hvor retsforfølgning til betaling af gælden begyndte.

Hvor særlige forhold begrunder det, kan domstolene bestemme, at morarente skal betales fra et tidligere eller senere tidspunkt end de ovenfor nævnte, jf. herved lovens § 3, stk. 5.

3.4.1. Krav om udtrykelighed, hvis det aftales, at en godkendelses- eller kontrolprocedure skal overskride 30 dage

3.4.1.1. Gældende ret

Renteloven indeholder ikke regler om godkendelses- eller kontrolprocedurer og betydningen heraf i forhold til spørgsmålet om, fra hvilket tidspunkt fordringshaver har ret til renter. Der findes heller ikke i øvrigt lovregulering af spørgsmålet, og dermed heller ikke regler om, at det skal være udtrykkeligt aftalt i kontrakten (eller udbudsbetingelserne), hvis varigheden af en godkendelses- eller kontrolprocedure skal overskride 30 dage fra modtagelsen.

3.4.1.2. Direktivets regulering af godkendelses- og kontrolprocedurer

Med direktiv 2011/7/EU introduceres som noget nyt et krav om, at et vilkår om godkendelses- eller kontrolprocedurens varighed skal være udtrykkeligt aftalt, hvis det strækker sig ud over 30 dage. Hertil kommer, at vilkåret ikke må være klart urimeligt i forhold til kreditor, jf. artikel 7.

For så vidt angår virksomheder følger dette af direktivets artikel 3, stk. 4, der fastsætter, at hvis der er krav om en godkendelses- eller kontrolprocedure, skal medlemsstaterne sikre, at denne procedure ikke overskrider 30 dage regnet fra

modtagelsen af varerne eller tjenesteydelserne. Dette gælder dog ikke, hvis andet er udtrykkeligt aftalt i kontrakten og ikke er klart urimeligt i forhold til kreditor, jf. artikel 7.

Tilsvarende gælder for så vidt angår offentlige myndigheder (direktivets artikel 4, stk. 5, jf. stk. 3, litra a, nr. iv). I forhold til offentlige myndigheder kan andet være udtrykkeligt aftalt i kontrakten eller i udbudsbetingelserne, forudsat at det ikke er klart urimeligt i forhold til kreditor, jf. artikel 7.

Efter artikel 7, stk. 1, skal medlemsstaterne fastsætte bestemmelse om, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis, der vedrører bl.a. betalingsdagen, og betalingsfristen, enten ikke er bindende eller giver grundlag for skadeserstatning, hvis vilkåret er klart urimeligt over for kreditor. Ved afgørelsen af, hvad der skal anses for klart urimelig, skal der ifølge bestemmelsens ordlyd tages hensyn til alle sagens omstændigheder, herunder enhver klar afvigelse fra god handelspraksis i strid med "god tro og redelig handle måde" (litra a), produktets eller tjenesteydelsens art (litra b), samt om skyldner har en objektiv grund til at fravige den lovbestemte rente, betalingsfristen eller det faste kompensationsbeløb (litra c).

3.4.1.3. Lovforslagets udformning

3.4.1.3.1. Det er arbejdsgruppens vurdering, at der for at sikre korrekt implementering af direktivet er behov for en bestemmelse om varigheden af proceduren for godkendelse eller kontrol, herunder en bestemmelse der tager højde for direktivets krav om, at det dels skal være udtrykkeligt aftalt i kontrakten (eller udbudsbetingelserne), hvis en godkendelses- eller kontrolprocedure skal overskride 30 dage fra modtagelsen af varerne eller tjenesteydelserne, dels at en sådan aftale ikke skal være klart urimelig for kreditor.

Arbejdsgruppen bemærker i den forbindelse, at det – i overensstemmelse med de almindelige principper om bevisbyrde – må påhvile skyldneren at tilvejebringe tilstrækkelige oplysninger om, at fordringshaver udtrykkeligt har accepteret en godkendelsesprocedure på mere end 30 dage, ligesom det må påhvile skyldneren at tilvejebringe oplysninger om en "objektiv grund" til at forlænge proceduren, jf. artikel 7, stk. 1, litra c.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 55.

3.4.1.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 d), og bemærkningerne hertil.

3.4.2. Krav om udtrykelighed hvis den aftalte betalingsfrist i transaktioner mellem virksomheder skal overskride 60 dage

3.4.2.1. Gældende ret

Renteloven indeholder ikke bestemmelser om, at virksomheder, der ønsker at indgå aftale om en betalingsfrist på mere end 60 dage, skal sørge for, at dette er udtrykkeligt aftalt i kontrakten.

Udgangspunktet i dansk ret er, at der ikke gælder formkrav i forhold til at indgå bindende aftaler, dvs. at aftaler således kan indgås både mundtlig og skriftligt.

3.4.2.2. Direktivets artikel 3, stk. 5

Det følger af artikel 3, stk. 5, i direktiv 2011/7/EU, at den betalingsfrist, der er fastsat i kontrakten mellem to virksomheder, ikke må overskride 60 dage, medmindre det er udtrykkeligt aftalt i kontrakten og forudsat, at det ikke er klart urimeligt over for kreditor, jf. artikel 7.

3.4.2.3. Lovforslagets udformning

3.4.2.3.1. Arbejdsgruppen vurderer, at der til gennemførelsen af direktivet er behov for en bestemmelse om, at det skal være udtrykkeligt aftalt i kontrakten, hvis betalingsfristen i transaktioner mellem virksomheder skal overskride 60 dage.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse overvejet, hvad der er nærmere indeholdt i begrebet ”udtrykkeligt aftalt”, idet direktivet ikke indeholder en nærmere fortolkning heraf.

Efter arbejdsgruppens opfattelse må vurderingen foretages med udgangspunkt i de almindelige aftaleretlige regler om vedtagelse og fortolkning af kontraktvilkår, men således at der må kræves mere end det minimum, som efter almindelige regler er nødvendigt for, at kontraktvilkår kan anses for vedtaget og dermed en del af parternes aftale.

Det er videre arbejdsgruppens opfattelse, at ensidigt udformet standardvilkår, der indeholder en bestemmelse om en betalingsfrist på mere end 60 dage, ikke kan anses for udtrykkeligt aftalt, selv om standardvilkårene i øvrigt anses for en del af parternes aftale. Det må i hvert fald gælde i den situation, hvor aftaleparten helt undlader at henvise til et standardvilkår om en betalingsfrist, der overskrider 60 dage. En standardaftale kan endvidere have karakter af et såkaldt ”agreed document”, dvs. en standardaftale vedrørende en bestemt transaktionstype, som er godkendt af interesserepræsentanter for aftalens typiske parter, f.eks. en brancheorganisation eller en offentlig myndighed. Den omstændighed, at et aftalevilkår findes i et ”agreed document”, kan, trods dokumentets særlige karakter, efter arbejdsgruppens opfattelse formentlig heller ikke i sig selv bevirke, at det anses for udtrykkeligt aftalt.

Det er således arbejdsgruppens opfattelse, at det, for at et betalingsvilkår indeholdt i en standardaftale mv. kan anses for udtrykkeligt aftalt, må kræves, at fordringshaverens opmærksomhed utvetydigt er blevet henledt på det konkrete vilkår om betalingsfristens længde inden aftalens indgåelse.

I alle tilfælde må afgørelsen af, hvornår et aftalevilkår er udtrykkeligt aftalt, træffes på grundlag af en konkret vurdering

af de omstændigheder, under hvilke parterne har indgået den pågældende aftale.

For at sikre en korrekt gennemførelse finder arbejdsgruppen, at der er behov for en bestemmelse om, at en aftale om en betalingsfrist mellem to erhvervsdrivende på mere end 60 dage kræver fordringshavers udtrykkelige godkendelse.

Formuleringen ”udtrykkelig godkendt” er inspireret af den svenske betænkningens lovudkast til gennemførelse af direktivet, jf. side 184 i Betänkande av utredningen om snabbare betalningar, SOU 2012:11. I den svenske betænkning anføres bl.a. om begrebet ”udtrykkeligt godkendt”, at ”i svensk rätt görs inte någon skillnad på uttryckliga och inte uttryckliga avtal”. Endvidere fremgår det, at det efter svensk ret ofte vil være tilstrækkeligt med en generel henvisning til standardaftalen for at anse de enkelte vilkår for aftalt mellem parterne, og at en lovregel, som angår et krav om udtrykkelig aftale, derfor skal udformes på en måde, som ikke påvirker vurderingen af, hvordan et standardvilkår i øvrigt indarbejdes i individuelle aftaler, jf. side 104 i Betänkande av utredningen om snabbare betalningar, SOU 2012:11.

Som også anført under pkt. 3.4.1.3 er det i relation til spørgsmålet om bevisbyrde arbejdsgruppens opfattelse, at almindelige principper må føre til, at det som udgangspunkt påhviler skyldneren at tilvejebringe tilstrækkelige oplysninger om, at fordringshaver udtrykkeligt har accepteret en betalingsfrist på mere end 60 dage, ligesom det må påhvile skyldneren at tilvejebringe oplysninger om en ”objektiv grund” til at forlænge betalingsfristen, jf. artikel 7, stk. 1, litra c.

Der henvises til betænkningen s. 56-57 og s. 113.

3.4.2.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering og bemærker i den forbindelse, at fastlæggelsen af, hvad der skal til for at fastslå, at fordringshaver udtrykkeligt har accepteret en betalingsfrist på mere end 60 dage, må udvikle sig i praksis i og med, at dette afhænger af en konkret fortolkning i det enkelte tilfælde. Lovforslaget er i øvrigt udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 a), og bemærkningerne hertil.

3.4.3. Offentlige myndigheders aftalte betalingsfrister

3.4.3.1. Gældende ret

Dansk ret indeholder ikke en regulering af offentlige myndigheders adgang til at aftale betalingsfrister.

3.4.3.2. Direktivets artikel 4, stk. 6

Det følger af artikel 4, stk. 6, i direktiv 2011/7/EU, at hvis der i kontrakten mellem en virksomhed og en offentlig myndighed er fastsat en betalingsfrist, må fristen ikke være længere end den almindelige betalingsfrist på 30 dage. Dette gælder dog ikke, hvis betalingsfristen er udtrykkeligt aftalt i

kontrakten og forudsat, at den er objektivt begrundet i aftalens særlige karakter. Endvidere følger det af bestemmelsen, at betalingsfristen under ingen omstændigheder må overstige 60 dage (absolut betalingsfrist). Bestemmelsen er ny sammenlignet med direktiv 2000/35/EF.

3.4.3.3. Lovforslagets udformning

3.4.3.3.1. Arbejdsgruppen vurderer, at der af hensyn til gennemførelsen af direktivet vil være behov for en bestemmelse, der regulerer offentlige myndigheders adgang til som skyldner at indgå aftale om en længere betalingsfrist end den almindelige betalingsfrist på 30 dage samt den absolutte betalingsfrist på 60 dage.

Arbejdsgruppen finder endvidere, at hovedreglen om, at en betalingsfrist ikke må overskride 30 dage, skal indsættes som særskilt bestemmelse i renteloven.

For så vidt angår muligheden for at offentlige myndigheder i visse situationer kan udvide betalingsfristen til 60 dage henvises til pkt. 4 nedenfor.

Der henvises til betænkningen s. 58.

3.4.3.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering. Særligt i forhold til lovforslagets udformning på dette punkt henvises der til pkt. 4.1 og 4.2 nedenfor om betalingsfrister for offentlige myndigheder. Lovforslaget er i øvrigt udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 b), og bemærkningerne hertil.

3.5. Kreditors ret til en fast kompensation

3.5.1. Gældende ret

Efter rentelovens § 9 a, stk. 1, kan fordringshaveren kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold. Bestemmelsen kan ikke fraviges til skade for fordringshaveren ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane, jf. § 9 a, stk. 2.

Med hjemmel i § 9 a, stk. 3, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt efter stk. 1, jf. bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling, som ændret ved bekendtgørelse nr. 423 af 28. maj 2009.

Efter bekendtgørelsens § 3 (om fremmedinkasso) kan fordringshaveren kræve betaling af skyldneren for rimelige særlærkrav forbundet med, at fordringshaveren har anmodet en anden om at inddrive fordringen, mens fordringshaveren efter bekendtgørelsens § 4 (om egeninkasso) kan kræve betaling af skyldneren for rimelige udgifter, som fordringshaveren har haft til henholdsvis udarbejdelse og indgåelse af en

betalingsaftale med skyldneren (frivilligt forlig) og til administration heraf.

Både bekendtgørelsens § 3 og § 4 stiller krav om, at der forinden er sendt en rykkerskrivelse til skyldneren med angivelse af, at manglende betaling inden en frist på mindst 10 dage fra afsendelsen af rykkerskrivelsen kan medføre, at der pålægges yderligere inddrivelsesomkostninger. Det er endvidere et krav, at det har været relevant at iværksætte de pågældende inddrivelseskridt.

Betalingskravene i bekendtgørelsens § 3 og § 4 kan ikke overstige de (maksimale) beløb, som er fastsat i bekendtgørelsens bilag 1 og 2, jf. §§ 3, stk. 2, og 4, stk. 2.

I forhold til muligheden for at fravige bekendtgørelsens regler fremgår det af bekendtgørelsens § 5, 1. pkt., at §§ 3 og 4 ikke kan fraviges til skade for fordringshaveren ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane, hvis dette medfører, at fordringshaveren ikke kan kræve betaling af rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen (jf. herved også lovens § 9 a, stk. 2, jf. stk. 1). Ifølge bestemmelsens ordlyd er der ikke noget til hinder for, at parterne aftaler, at der skal betales et lavere beløb end det i bilagene fastsatte, når blot fordringshaveren kan kræve betaling for sine rimelige og relevante udenretlige inddrivelsesomkostninger.

3.5.2. Direktivets 6, stk. 1 og 2

Artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7/EU, er en ny bestemmelse, der fastslår, at kreditor har krav på at modtage et fast minimumsbeløb på 40 euro fra skyldner i de tilfælde, hvor skyldner skal betale morarente efter artikel 3 og 4.

Efter artikel 6, stk. 2 – som ligeledes er ny – skal beløbet udgøre kompensation for egne inddrivelsesomkostninger og forfalde til betaling, uden at det er nødvendigt at sende en rykker. Det fremgår ikke, hvilke inddrivelseskridt – om overhovedet nogen – fordringshaveren skal have foretaget for at være berettiget til kompensationsbeløbet.

Vedrørende minimumsbeløbet på 40 euro anføres det i præambelbetragtning 19 bl.a., at kompensation i form af et fast beløb sigter mod at begrænse kreditors administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelse af fordringen. Endvidere fremgår det af præambelbetragtning 21, at direktivet ikke berører medlemsstaternes ret til at fastsætte et fast beløb til kompensation for inddrivelsesomkostninger, som er højere og derfor mere favorabelt for kreditor.

3.5.3. Lovforslagets udformning

3.5.3.1. Det er arbejdsgruppens vurdering, at der er behov for at indføre en regel, som sikrer fordringshaveren ret til at kræve et fast beløb (svarende til mindst 40 euro) som kompensation for egne inddrivelsesomkostninger i de tilfælde, hvor der ifølge direktivet skal betales morarente, og at der i relation hertil ikke må stilles krav om, at fordringshaver forinden har sendt en rykkerskrivelse.

Arbejdsgruppen har drøftet forskellige løsningsmuligheder for, hvordan reglen om minimumskompensation bør gennemføres i dansk ret. For en nærmere gennemgang af de forskellige løsningsmodeller kan der henvises til betænkningen s. 63-68.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der ved valg af løsningsmodel bør tilstræbes den administrative enkleste ordning, som samtidig bedst understøtter direktivets formål om at skærpe reaktionen over for forsinkede betalinger. Arbejdsgruppen anbefaler på denne baggrund, at der indføres en bestemmelse om, at beløbet på de (minimum) 40 euro lægges oven i de gældende beløb for rykkergebyr og inddrivelsesomkostninger.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at gennemførelsen af direktivbestemmelsen om et fast kompensationsbeløb sker ved en bemyndigelsesbestemmelse, frem for at fastsætte beløbet i selve lovtæksten, da det vil smidiggøre eventuelle fremtidige ændringer af kompensationsbeløbets størrelse foranlediget af prisudviklingen eller lignende.

Arbejdsgruppen har i sit lovudkast med tilhørende bemærkninger forudsat, at parterne kan aftale, at fordringshaver i tilfælde af forsinket betaling alene har ret til at kræve et kompensationsbeløb, der er mindre end det kompensationsbeløb, som justitsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 9 a, stk. 4, 2. pkt.

Der er redegjort nærmere for arbejdsgruppens overvejelser i betænkningen s. 67 og s. 122-124.

3.5.3.2. Justitsministeriet kan i lyset af, at denne direktivbestemmelse ikke tillige skal finde anvendelse i forbrugerforhold – jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 5.2. – tilslutte sig arbejdsgruppens forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet bemærker i tilknytning hertil, at selv om parterne kan aftale et mindre kompensationsbeløb end det, som fastsættes i medfør af den foreslåede § 9 a, stk. 4, 2. pkt., så kan der aldrig aftales et lavere beløb end det i direktivet fastsatte minimumsbeløb på 40 euro.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8 og 9 (forslag til rentelovens § 9 a, stk. 3 og 4), og bemærkningerne hertil.

3.6. Rimelig kompensation for eventuelle yderligere omkostninger

3.6.1. Gældende ret

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1 fremgår det af rentelovens § 9 a, stk. 1, at fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

Bestemmelsen blev indsat i renteloven ved lov nr. 379 af 6. juni 2002 med henblik på at gennemføre artikel 3, stk. 1, li-

tra e, i direktiv 2000/35/EF, hvorefter fordringshaver er berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for alle relevante inddrivelsesomkostninger.

Betingelserne i § 9 a, stk. 1, er kumulative. Efter denne bestemmelse er det således et krav, at inddrivelsesomkostninger er både rimelige og relevante, for at disse kan kræves betalt af skyldneren.

Det nye direktiv 2011/7/EU indeholder en tilsvarende bestemmelse, hvorefter kreditor – ud over det faste kompensationsbeløb – er berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere inddrivelsesomkostninger, jf. artikel 6, stk. 3.

I modsætning til artikel 3, stk. 1, litra e, i 2000/35/EF direktivet indeholder artikel 6, stk. 3, i det nye direktiv ikke en henvisning til, at kreditors krav på rimelig kompensation skal vedrøre ”relevante omkostninger” ved inddrivelsen.

3.6.3. Lovforslagets udformning

3.6.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om den gældende bestemmelse i rentelovens § 9 a, stk. 1, om fordringshavers ret til rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger kan opretholdes i sin nuværende udformning.

Af forarbejderne til § 9 a, stk. 1, (jf. lovforslag nr. L 74, folketingssamlingen 2001-2002 (2. samling)) fremgår om udtrykket ”relevante udgifter”, at spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om relevante udgifter, må vurderes i det konkrete tilfælde, men at udgifterne bl.a. ikke vil være relevante, hvis det stod klart for fordringshaveren, at forsøget på inddrivelse ikke ville lykkedes. Om udtrykket ”rimelige omkostninger” fremgår det, at dette krav indebærer, at der ikke kan kræves betaling for omkostninger, der ligger ud over, hvad der sædvanligvis er forbundet med det pågældende inddrivelsesskridt, og at der ikke kan kræves betaling for større samlede omkostninger, end hvad der ud fra en konkret vurdering må anses for at være rimeligt.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at en omkostning, der ikke anses for relevant i § 9 a, stk. 1's forstand, også vil være en urimelig omkostning. Ved fordringshaveren f.eks. positivt, at hans forsøg på inddrivelse ikke vil lykkes, fordi han for kort tid siden uden held har forsøgt at inddrive samme eller andre krav hos skyldneren, vil udgiften både være irrelevant og urimelig.

Endvidere er det arbejdsgruppens opfattelse, at hvis en omkostning er rimelig, fordi den efter en konkret vurdering ikke ligger ud over, hvad der sædvanligvis er forbundet med det pågældende inddrivelsesskridt, så må den formentlig også anses for at være relevant.

Det er på den baggrund arbejdsgruppens vurdering, at udformningen af rentelovens § 9 a, stk. 1, ikke er i strid med det nye direktiv, og der derfor ikke er behov for at ændre bestemmelsen. Arbejdsgruppen finder endvidere, at henvisningen til, at der både skal være tale om rimelige og relevante

omkostninger, skærper fordringshavers opmærksomhed i forhold til, hvilke inddrivelseskridt der konkret bør benyttes i det enkelte tilfælde. Arbejdsgruppen finder også af den grund, at den eksisterende affattelse af § 9 a, stk. 1, bør opretholdes.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 67-68.

3.6.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget indeholder således ikke en ændring af bestemmelsen i rentelovens § 9 a, stk. 1.

3.7. *Maksimalt beløb for inddrivelsesomkostninger for forskellige niveauer af gæld*

3.7.1. *Gældende ret*

Rentelovens § 9 a, stk. 3, bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler for, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt for udenretlig inddrivelse af fordringer, herunder regler om, at der ved fordringer inden for bestemte beløbsgrænser kan kræves betaling op til visse maksimumsbeløb.

Bestemmelsen blev indsat i renteloven med henblik på at gennemføre artikel 3, stk. 1, litra e, sidste punkt, i direktiv 2000/35/EF, som foreskriver, at medlemsstaterne under overholdelse af principperne om gennemsigtighed og proportionalitet kan fastsætte et maksimalt beløb for omkostninger ved inddrivelse af forskellige niveauer af gæld.

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling, som ændret ved bekendtgørelse nr. 423/2009. Det fremgår af bekendtgørelsens § 3 og § 4 bl.a., at fordringshavers betalingskrav mod skyldneren for omkostninger til henholdsvis fremmed- og egen inkasso ikke kan overstige de maksimalbeløb, som er fastsat i bekendtgørelsens bilag 1 og 2.

3.7.2. *Direktivet 2011/7/EU*

I modsætning til direktiv 2000/35/EF indeholder direktiv 2011/7/EU ikke en udtrykkelig bestemmelse om, at medlemsstaterne kan fastsætte et maksimalt beløb for inddrivelsesomkostninger for forskellige niveauer af gæld.

3.7.3. *Lovforslagets udformning*

3.7.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, i hvilket omfang denne ændring i direktivets ordlyd berører det maksimalsystem, der er indeholdt i bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at direktivet ikke er til hinder for opretholdelsen af et nationalt taktssystem, så længe fordringshaver i tilfælde af forsinket betaling automatisk er berettiget til et fast kompensationsbeløb svarende til mindst 40 euro for egne inddrivelsesomkostninger, og forudsat at fordringshaver ud over det faste minimumsbeløb

kan kræve, at skyldneren betaler rimelige omkostninger, der måtte være påløbet på grund af den forsinkede betaling.

Arbejdsgruppen finder i den forbindelse, at det også fremadrettet vil være hensigtsmæssigt, at inddrivelsesomkostninger fortsat fastlægges med et takstbeløb, som afspejler de gennemsnitlige rimelige omkostninger, som der i almindelighed må forventes at være forbundet med inddrivelse.

Endvidere finder arbejdsgruppen, at det forhold, at direktiv 2011/7/EU – i modsætning til direktiv 2000/35/EF – ikke indeholder en udtrykkelig bestemmelse om, at medlemsstaterne kan fastsætte beløb for inddrivelsesomkostninger for forskellige niveauer af gæld, ikke udelukker en sådan ordning. Dette forudsætter dog, at der inden for direktivets område samtidig indføres en mulighed for, at de på forhånd fastsatte maksimalbeløb kan fraviges, hvis fordringshaver konkret kan dokumentere at have haft yderligere omkostninger, og at disse omkostninger anses for rimelige fordringens størrelse taget i betragtning.

Arbejdsgruppen anbefaler, at en sådan justering af reglerne gennemføres ved en ændring af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2.

Det er videre arbejdsgruppens opfattelse, at det i overensstemmelse med de almindelige principper om bevisbyrde er fordringshaver, der har bevisbyrden for, at der har været udgifter til udenretlig inddrivelse af fordringen, som konkret overstiger maksimalbeløbene, og at omkostningerne til trods herfor har været både rimelige og relevante. Ved vurderingen af, om omkostningerne, som overstiger maksimalbeløbene, kan anses for rimelige og relevante, vil årsagen til, at omkostningerne overstiger maksimalbeløbet – f.eks. at inkassoforløbet har været helt atypisk eller haft et helt ekstraordinært omfang – også have betydning. Det vil således i det enkelte tilfælde skulle dokumenteres, at det både er rimeligt og relevant, at omkostningerne, der pålægges, hæver sig over maksimalbeløbet. Det forhold, at det honorar, som fordringshaver skal betale i forbindelse med fremmedinkasso, er højere end maksimalbeløbet, vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt til, at udgangspunktet med de fastsatte maksimalbeløb fraviges.

På denne baggrund foreslår arbejdsgruppen at fastholde den gældende systematik i forhold til rentelovens og inddrivelsesbekendtgørelsens bestemmelser om retten til rimelige og relevante omkostninger.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 68-71.

3.7.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering samt den foreslåede løsning med hensyn til at opretholde de forud fastsatte maksimale inddrivelsesomkostninger, der er udtryk for en generel vurdering af størrelsen af de rimelige omkostninger, der kan pålægges skyldner.

3.8. *Krav om morarente mv.*

3.8.1. *Gældende ret*

3.8.1.1. Efter rentelovens § 1, stk. 4, 3. pkt., kan der for så vidt angår krav i henhold til transaktioner omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2000/35/EF kræves bl.a. den lovbestemte morarente, selv om andet følger af handelsbrug eller anden sædvane.

Renteloven indeholder derimod ingen regler, som hindrer, at parter kan indgå aftale om, at der ikke skal betales morarente ved forsinket betaling.

Det følger imidlertid af aftalelovens § 36, at et kontraktvilkår, som udelukker morarente, efter omstændighederne kan være ugyldigt. Efter generalklausulen i aftalelovens § 36 kan en aftale således ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det ville være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Efter aftalelovens § 36 stilles der alene krav om, at en aftale skal være "urimelig" og ikke som efter direktivet "klart urimelig".

Ved bedømmelsen af, hvorvidt det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre en aftale gældende, skal der efter aftalelovens § 36, stk. 2, tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. Der skal således foretages en samlet vurdering af aftalen og forholdet mellem parterne. Domstolene vil derfor kunne anvende generalklausulen i aftalelovens § 36 til at ændre eller tilsidesætte et aftalevilkår, som udelukker morarente ved forsinket betaling, når det ud fra en samlet vurdering af den konkrete sags omstændigheder er urimeligt over for kreditor.

Aftalelovens § 36 gælder generelt på formuerettens område, og bestemmelsen kan ikke tilsidesættes ved parternes aftale.

3.8.1.2. Efter rentelovens § 2 skal der ikke betales rente for det tidsrum, der ligger forud for forfaldsdagen, jf. dog § 1, stk. 3 og stk. 4, 1. og 2. pkt.

Bestemmelsen blev indføjet ved lov nr. 638 af 21. december 1977 om renter ved forsinket betaling mv. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 2, at bestemmelsen vedrører spørgsmålet om renter af fordringer, som betales i rette tid, såkaldte kreditrenter. Endvidere fremgår det, at bestemmelsen er i overensstemmelse med den gældende ulovbestemte regel, hvorefter kreditrenter i almindelighed ikke kræves, medmindre det er aftalt eller følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. Folketingstidende 1997-78, tillæg A, s. 797.

§ 2 henviser til rentelovens § 1, stk. 3 og stk. 4, 1. og 2. pkt., og skal derfor læses i sammenhæng med disse bestemmelser.

Det følger af rentelovens § 1, stk. 3, at loven ikke finder anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, jf. dog §§ 7, 9 a, og 9 b. Det følger af rentelovens § 1, stk. 4, 1. pkt., at loven ikke finder anvendelse, hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. dog §§ 9 a og 9 b. Dette gælder ikke for så vidt angår fra-

vigelse til skade for skyldneren, hvis der er tale om forbrugerforhold, jf. 2. pkt.

De nævnte bestemmelser fastslår således, at renteloven i almindelighed er en deklaratorisk lov, der kan fraviges ved aftale eller i henhold til handelsbrug eller anden sædvane.

3.8.2. Direktivets artikel 7, stk. 2

Som noget nyt fastslås det i artikel 7, stk. 2, i direktiv 2011/7/EU, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis, som udelukker morarente ved forsinket betaling, altid skal anses for at være klart urimelig.

3.8.3. Lovforslagets udformning

3.8.3.1. Det er arbejdsgruppens vurdering, at aftalelovens § 36 formentlig ofte vil føre til, at aftalevilkår, som udelukker retten til at kræve morarente ved forsinket betaling, vil blive tilsidesat som urimelige. Eftersom vurderingen efter aftalelovens § 36 er en samlet konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, kan det dog ikke anses for udelukket, at sådanne aftalevilkår i lyset af særlige omstændigheder ikke vil blive tilsidesat i medfør af aftalelovens § 36.

Idet direktivet stiller krav om, at et sådant aftalevilkår altid skal anses for at være klart urimeligt, er det arbejdsgruppens opfattelse, at der bør indføres en regel, som sikrer, at et aftalevilkår, der udelukker fordringshavers ret til at kræve morarente ved forsinket betaling, uden videre kan tilsidesættes som urimeligt. Konsekvensen heraf vil være, at det er rentelovens almindelige betingelser om morarentesats mv., som skal finde anvendelse på det pågældende aftaleforhold.

Det er endvidere arbejdsgruppens opfattelse, at indførelsen af en regel, der udelukker aftalevilkår, der søger at afskære fordringshaver fra dennes ret til morarente ved forsinket betaling, vil skabe klare regler på rentelovens område, hvilket bør tilstræbes for overskuelighed og entydighed om retsvirkningerne.

Arbejdsgruppen peger endvidere på, at når hovedreglen om rentelovens fravigelighed således allerede fremgår af § 1, stk. 3, og stk. 4, 1. og 2. pkt., anses det for overflødig med en henvisning hertil i § 2. Det må i alle tilfælde – og uanset en henvisning til § 1, stk. 3, og stk. 4, 1. og 2. pkt. – gælde, at rentelovens bestemmelser (herunder § 2) kan fraviges ved aftale, eller hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, idet denne hovedregel netop fastslås i § 1, stk. 3, og stk. 4, 1. og 2. pkt. Hovedreglen om rentelovens fravigelighed gælder for alle rentelovens bestemmelser, medmindre andet er fastsat, jf. henvisningerne til §§ 7, 9 a og 9 b.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 75 og s. 111.

3.8.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens vurdering, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4 (forslag til rentelovens § 1, stk. 4, og § 2), og bemærkningerne hertil.

4. Valg inden for det område, som direktivet regulerer

Direktiv 2011/7/EU er – ligesom direktiv 2000/35/EF – et minimumsdirektiv. Medlemsstaterne har således mulighed for at opretholde eller fastsætte nationale regler, der giver kreditor en bedre beskyttelse, end hvad der følger af direktivets bestemmelser, jf. artikel 12, stk. 3. Hertil kommer, at direktiv 2011/7/EU på en række områder giver medlemsstaterne mulighed for at til- og fravælge visse særregler.

4.1. Særlige betalingsfrister for visse offentlige myndigheder

4.1.1. Gældende ret

Som anført under pkt. 3.3.3.1 er der i dansk ret ikke særlige betalingsfrister for bestemte offentlige myndigheder.

4.1.2. Direktivets artikel 4, stk. 4

Betalingsfristerne for offentlige myndigheder i artikel 4, stk. 3, i direktiv 2011/7/EU svarer til, hvad der efter artikel 3, stk. 3, litra b, gælder for virksomheder i forhold til, hvornår morarenten begynder at løbe, når virksomhederne ikke har aftalt en betalingsfrist. Medmindre andet er aftalt, gælder den almindelige betalingsfrist på 30 dage således også for offentlige myndigheder.

Efter direktivets artikel 4, stk. 4, kan medlemsstaterne vælge, at der for visse offentlige myndigheder fastsættes en almindelig betalingsfrist på højst 60 dage. Med denne bestemmelse har medlemsstaterne således mulighed for at forhøje den almindelige lovbestemte betalingsfrist på 30 dage til 60 dage i forhold til de offentlige myndigheder, som er nævnt i bestemmelsen.

Det fremgår af artikel 4, stk. 4, at det drejer sig om a) offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel eller kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet, når den som offentlig virksomhed er underlagt gennemskuelighedskravene i Kommissionens direktiv 2006/111/EF af 16. november 2006 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder. Det drejer sig endvidere om b) offentlige organer, der leverer sundhedspleje, og som er behørigt anerkendt hertil.

4.1.3. Lovforslagets udformning

Artikel 4, stk. 4, litra a

4.1.3.1. I forhold til artikel 4, stk. 4, litra a, har arbejdsgruppen overvejet, om den fakultative undtagelsesbestemmelse bør søges gennemført i dansk ret, og i givet fald i hvilken form.

Af bestemmelsens ordlyd fremgår det, at bestemmelsen alene vedrører transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder. Som nævnt under pkt. 3 er ”offentlig myndighed” defineret i artikel 2, nr. 2, hvoraf det fremgår, at det omfatter de offentlige myndigheder, der defineres som en

”ordregivende myndighed” i de såkaldte udbudsdirektiver, dvs. artikel 2, stk. 1, litra a, i direktiv 2004/17/EF (forsyningsvirksomhedsdirektivet) og artikel 1, stk. 9, i direktiv 2004/18/EF (direktivet for den offentlige sektor). Direktivets systematik indebærer herefter, at den offentlige myndighed for at være omfattet af undtagelsen i artikel 4, stk. 4, litra a, tillige skal være en offentlig virksomhed som defineret i direktiv 2006/111/EF (transparensdirektivet).

Betingelserne for at være omfattet af artikel 4, stk. 4, litra a, i direktiv 2011/7/EU er kumulative, hvilket efter arbejdsgruppens opfattelse indebærer, at en offentlig virksomhed, der ikke tillige er en offentlig myndighed som defineret i direktivets artikel 2, nr. 2, ikke vil være blive omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Arbejdsgruppen vurderer, at en sådan offentlig virksomhed udgør en virksomhed i artikel 3’s forstand, og derfor er omfattet af direktivets artikel 3 om transaktioner mellem virksomheder.

Det er arbejdsgruppens opfattelse – bl.a. på baggrund af en foretaget høring af en række relevante offentlige virksomheder – at der ikke er et aktuelt behov for at udnytte undtagelsesbestemmelsen. Selv om der ikke på nuværende tidspunkt synes at være et behov for at udnytte undtagelsen, kan det dog ikke afvises, at der vil kunne opstå et sådant behov senere.

Arbejdsgruppens flertal anbefaler derfor på denne baggrund, at der indføres en bemyndigelse for justitsministeren til efter forhandling med erhvervs- og vækstministeren at fastsætte regler om, at den almindelige betalingsfrist for visse offentlige myndigheder omfattet af direktivets artikel 4, stk. 4, litra a, kan udvides i op til 60 dage.

Arbejdsgruppen har videre anført, at selv om det kun er Erhvervs- og Vækstministeriet, der ifølge bestemmelsens ordlyd skal inddrages i drøftelserne om en eventuel udnyttelse af bemyndigelsen, så må det – henset til, at bemyndigelsen må forventes at blive udnyttet generelt, og da flere ministerier vil kunne have interesse heri – antages, at der i forbindelse med overvejelserne om en eventuel udnyttelse af bemyndigelsesbestemmelsen i relevant omfang vil ske inddragelse af de øvrige relevante ressortministerier.

Der kan i øvrigt henvises til betænkningen s. 79-81.

4.1.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, herunder at der i forbindelse med en udnyttelse af bemyndigelsen også vil ske inddragelse af de ministerier, som de pågældende offentlige virksomheder ressortmæssigt falder under. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 b, stk. 2), og bemærkningerne hertil.

Artikel 4, stk. 4, litra b

4.1.3.3. For så vidt angår særreglen for offentlige organer, der leverer sundhedspleje, vil en gennemførelse af reglen i

realiteten betyde, at man i almindelighed giver en lille del af den offentlige sektor mere favorable betalingsfrister, end hvad der i øvrigt gælder for offentlige myndigheder.

Et flertal af arbejdsgruppens medlemmer (11 medlemmer) finder det umiddelbart vanskeligt at begrunde, hvorfor offentlige myndigheder, der leverer sundhedsydelser, i likviditetsmæssig sammenhæng skal stilles bedre end andre offentlige myndigheder.

Flertallet har endvidere anført, at man for at skabe så enkle regler som muligt ikke bør udnytte undtagelsesbestemmelsen i direktivets artikel 4, stk. 4, litra b, hvis der ikke er tungtvejende hensyn, som taler herfor. Der bør således kunne peges på særlige grunde, som skal tale for indførelsen af et system, hvorefter der i almindelighed skal gælde forskellige betalingsfrister for offentlige myndigheder.

Det bemærkes, at direktivets særlige regler for offentlige myndigheders almindelige betalingsfrister (som normalt ikke bør overskride 30 dage) i betragtning 23 bl.a. generelt er begrundet med, at mange offentlige myndigheder kan opnå finansiering på mere attraktive vilkår end virksomheder.

4.1.3.4. Et mindretal i arbejdsgruppen (1 medlem) har anført, at direktivets artikel 4, stk. 4, litra b, bør gennemføres, idet der på dette punkt ikke er grund til at gennemføre direktivet mere restriktivt. Det offentliges indkøbsområde er i forvejen præget af alt for bureaukratiske regler. Mindretallet har desuden påpeget, at regionerne tilstræber en betalingsfrist på 30 dage undtagen i helt særlige tilfælde, hvor andet er aftalt med leverandøren.

Endvidere har mindretallet anført, at der er behov for at forlænge betalingsfristen for offentlige organer, der leverer sundhedspleje, idet der skal være mulighed for at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med sundhedsydelser. Mindretallet har i den forbindelse peget på direktivets betragtning 25, hvor det bl.a. fremgår, at medlemsstaterne bør have mulighed for at give offentlige organer, der leverer sundhedspleje, en vis fleksibilitet i opfyldelsen af deres forpligtelser. I regioners tilfælde kan det eksempelvis gælde i sager, hvor det er en forudsætning for betaling, at der er sket kontrol af indberetninger til Landspatientregisteret, at bilag til tolkeydelser er gennemgået, eller at der er udarbejdet fornødne genoptræningsplaner.

Der kan i øvrigt henvises til betænkningen s. 81-83,

4.1.3.5. Af de grunde, som er anført af arbejdsgruppens flertal, kan Justitsministeriet tilslutte sig, at undtagelsesbestemmelsen i direktivets artikel 4, stk. 4, litra b, ikke udnyttes.

I forhold til spørgsmålet om betalingspligtens indtræden, herunder spørgsmålet om, at der først skal ske betaling, når der som anført af mindretallet f.eks. er sket kontrol af indberetninger til Landspatientregisteret, eller når der er udarbejdet genoptræningsplaner, bemærkes, at direktivet ikke regulerer spørgsmålet om, hvornår der ifølge f.eks. national ret eller parternes aftale er sket levering af realdelen. Direkti-

vet tager således ikke sigte på at regulere spørgsmålet om, hvorvidt parterne kan indgå aftale om, at der først er sket levering, når der f.eks. er udarbejdet en genoptræningsplan, eller der er sket indberetning til Landspatientregisteret. Endvidere bemærkes, at direktivet ikke regulerer transaktioner mellem to offentlige myndigheder.

4.2. Offentlige myndigheders aftalte betalingsfrister

4.2.1. Gældende ret

Som også anført under pkt. 3.4.3.3.1 og 4.1.1 indeholder renteloven ikke regler om betalingsfrister for offentlige myndigheder.

4.2.2. Direktivets artikel 4, stk. 6, og artikel 5

Som anført under pkt. 3.4.3 følger det af artikel 4, stk. 6, i direktiv 2011/7/EU, at hvis der i kontrakten mellem en virksomhed og en offentlig myndighed er fastsat en betalingsfrist, må fristen ikke være længere end den almindelige betalingsfrist på 30 dage. Dette gælder dog ikke, hvis betalingsfristen er udtrykkelig aftalt i kontrakten og forudsat, at den er objektivt begrundet i aftalens særlige karakter. Endvidere følger det af bestemmelsen, at betalingsfristen under ingen omstændigheder må overstige 60 dage (absolut betalingsfrist). En tilsvarende bestemmelse fandtes ikke i direktiv 2000/35/EF.

Artikel 5 i direktiv 2011/7/EU fastslår, at direktivet ikke berører parternes mulighed for at indgå aftale i henhold til relevante bestemmelser i national lov om betalingsplaner, der tillader, at det skyldige beløb betales i rater. Det fremgår af artikel 5, 2. pkt., at renter og kompensation, som fastsat i direktivet, skal beregnes på grundlag af det forfaldne beløb (raten) i de tilfælde, hvor en rate ikke er betalt på den aftalte dato.

4.2.3. Lovforslagets udformning

4.2.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om systemet for offentlige myndigheders betalingsfrister bør gøres mere enkelt, end hvad direktivet umiddelbart lægger op til. Særligt har arbejdsgruppen drøftet, om det for offentlige myndigheder bør gælde, at en offentlig myndighed, som ønsker en længere betalingsfrist end den almindelige frist på 30 dage, må sørge for at indgå aftale om ratevis betaling i henhold til de relevante nationale regler herom, sådan som direktivet giver mulighed for i artikel 5.

Til brug for disse overvejelser har arbejdsgruppen indhentet oplysninger fra de offentlige myndigheders repræsentanter med henblik på at belyse de offentlige myndigheders faktiske kredittider.

I forhold til betalingsplaner har arbejdsgruppen peget på, at ordlyden af artikel 5 ikke i sig selv tyder på, at der stilles krav om, at den enkelte rate eller afdrag er underlagt direktivets betalingsfristregler. Imidlertid fremgår det af præambelbetragtning 22, at hver rate eller afdrag bør være under-

lagt de bestemmelser om forsinket betaling, der er fastsat i direktivet. Det kan på denne baggrund give anledning til tvivl, om den enkelte rate eller det enkelte afdrag ikke kun udløser krav om morarente og kompensation i tilfælde af forsinket betaling, men tillige i almindelighed er underlagt direktivets betalingsfristregler. Efter arbejdsgruppens vurdering synes det bedst stemmende med direktivets formål at anlægge den fortolkning af artikel 5, at hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, er hver rate eller afdrag omfattet af direktivets betalingsfristregler.

Arbejdsgruppen anbefaler på denne baggrund, at der ikke indsættes en bestemmelse i loven, der giver mulighed for en offentlig myndighed at aftale en betalingsfrist på mellem 30 og 60 dage. I stedet anbefales det, at der indføres mulighed for, at den almindelige regel om betalingsfrist på 30 dage ikke finder anvendelse, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver. Arbejdsgruppen anbefaler dog, at hver rate bør være omfattet af lovens betalingsfristregler, herunder reglerne om beregning af morarente mv.

Der henvises i øvrigt til betænkningen s. 88-90.

4.2.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6 (forslag til rentelovens § 3 b og c), og bemærkningerne hertil.

4.3. Det faste minimumsbeløb (40 euro) for kreditors egne inddrivelsesomkostninger og kontraktvilkår, der udelukker kompensation for inddrivelsesomkostninger

4.3.1. Gældende ret

Det følger af rentelovens § 9 a, stk. 1, at fordringshaver kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at stk. 1 ikke kan fraviges til skade for fordringshaveren ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane.

4.3.2. Direktivets artikel 6, stk. 1 og 2 og artikel 7, stk. 1, litra c og stk. 3

Efter artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7/EU har kreditor krav på at modtage et fast minimumsbeløb på 40 euro fra skyldner i de tilfælde, hvor skyldner skal betale morarente efter artikel 3 og 4.

Det følger af artikel 6, stk. 2, at beløbet skal forfalde til betaling, uden at det er nødvendigt at sende en rykker, og at det udgør kompensation for kreditors egne inddrivelsesomkostninger.

Desuden fremgår det af artikel 7, stk. 1, litra c, at man ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår skal anses for klart uri-

meligt over for kreditor, bl.a. skal se på, om skyldneren har en objektiv grund til at fravige det faste beløb i artikel 6, stk. 1.

Endelig indeholder artikel 7, stk. 3, en bestemmelse om, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis, der udelukker kompensation for inddrivelsesomkostninger, formodes at være klart urimeligt.

4.3.3. Lovforslagets udformning

4.3.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om den ændring af dansk ret, som er nødvendig for at sikre fordringshaver ret til at kræve et fast minimumskompensationsbeløb, bør gennemføres i dansk ret som en ufravigelig regel, som medfører, at aftalevilkår, der udelukker selve retten til at kræve kompensation for inddrivelsesomkostninger, formodes at være klart urimeligt. En sådan løsning vil i givet fald betyde, at parternes aftalefrihed begrænses på dette område, idet fordringshaver ikke ved aftale vil kunne udelukkes fra at kræve kompensation for egne inddrivelsesomkostninger. Dette vil svare til, hvad der gælder i forhold til morarenter, jf. direktivets artikel 7, stk. 2. Der henvises nærmere herom til pkt. 3.8.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at hensynet til aftalefriheden på den ene side i almindelighed taler imod at gennemføre en sådan ufravigelig regel, når direktivet alene stiller krav om, at et aftalevilkår, som udelukker fordringshavers ret til kompensation for inddrivelsesomkostninger, formodes at være klart urimeligt.

Omvendt kan det anføres, at formålet med direktivet netop er at styrke kreditors retsstilling ved forsinket betaling i visse handelstransaktioner.

Gennemføres artikel 7, stk. 3, som en ufravigelig regel, vil der være tale om en merimplementering, som indebærer, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis, der udelukker retten til kompensation for inddrivelsesomkostninger i alle tilfælde, skal anses for at være klart urimeligt. En sådan regel vil skabe en klarhed og praktikabilitet i gældsinddrivelsen. En sådan løsning vil endvidere svare til, hvad der efter gældende ret følger af rentelovens § 9 a, stk. 2, jf. stk. 1, hvorefter det ikke kan aftales, at fordringshaver udelukkes fra retten til at kræve rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse.

På denne baggrund anbefaler arbejdsgruppen, at direktivets artikel 7, stk. 3, gennemføres som en ufravigelig regel, hvorefter parterne ikke ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane kan udelukke fordringshavers ret til at kræve kompensation for inddrivelsesomkostninger i alle tilfælde af forsinket betaling.

Der kan i øvrigt henvises til betænkningen s. 87-88.

4.3.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 (forslag til rentelovens § 9 a, stk. 3), og bemærkningerne hertil.

5. Videre udstrækning af direktivets bestemmelser

Da direktiv 2000/35/EF blev gennemført ved lov nr. 379 af 6. juni 2002 om ændring af lov om renter ved forsinket betaling mv. (Gennemførelse af EF-direktiv om bekæmpelse af forsinkede betalinger i visse handelstransaktioner), valgte man at lade visse af direktivets bestemmelser finde generel anvendelse på rentelovens område.

Ved gennemførelsen af direktiv 2000/35/EF valgte man således at lade den lovbestemte morarente finde anvendelse også i forbrugerforhold. Endvidere valgte man, at fordringshaveren også i forbrugerforhold skulle kunne kræve rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger betalt af skyldneren.

5.1. Den lovbestemte morarente

5.1.1. Gældende ret

Efter rentelovens § 5, stk. 1, fastsættes morarenten til en årlig rente svarende til den af Nationalbanken fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. (procentpoint).

Den lovbestemte morarente gælder også i forbrugerforhold og kan ikke fraviges til skade for skyldner, jf. § 7, stk. 1. Dette gælder dog ikke for aftaler, der indgås af et godkendt pengeinstitut, realkreditinstitut eller kreditinstitut, jf. § 7, stk. 4.

Spørgsmålet om, hvorvidt der bør gælde en ensartet lovbestemt morarente både i handelsforhold og forbrugerforhold, blev overvejet i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2000/35/EU, som stiller krav om en lovbestemt morarente svarende til referencesatsen med et tillæg på mindst 7 procentpoint, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra d.

I bemærkningerne til lovforslaget (jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2123-2124) anførtes bl.a., at ændringen af rentelovens procenttillæg (fra 5 til 7 pct.) ville medføre en ret begrænset forhøjelse af morarentesatsen. Desuden tilkendegav Justitsministeriet, at man var indstillet på at tage initiativ til at nedsætte morarenten i forbrugerforhold, hvis renteudviklingen på et senere tidspunkt skulle medføre, at det lovbestemte tillæg på mindst 7 pct. ville indebære et meget betydeligt strafelement.

I lovforslagets bemærkninger henvises der endvidere til anbefalingerne fra en tidligere arbejdsgruppe under Justitsministeriet, som har overvejet spørgsmålet om en differentieret morarentesats, jf. betænkning nr. 1161 fra 1989 om renteloven, side 78.

Af betænkning nr. 1161 fremgår det, at et mindretal i arbejdsgruppen anbefalede, at der i handelsforhold blev indført et strafelement i morarenten.

Et andet mindretal i arbejdsgruppen anførte, at hvis morarenten var højere i handelsforhold, ville det få urimelige konsekvenser for visse dele af erhvervslivet, idet en sådan differentieret morarentesats ville indebære, at visse erhvervsdrivende som debitorer skulle betale en højere morarente end den, de som kreditorer kunne forlange.

Flertallet i den omtalte arbejdsgruppe anførte bl.a., at en differentieret morarentesats ville medføre betydelige praktiske problemer, herunder i forbindelse med behandlingen af inkassosager ved domstolene. Herudover blev der peget på, at en sådan ordning ville komplicere systemet i renteloven, navnlig fordi den lavere rentesats foruden forbrugeraftaler også ville skulle omfatte forholdet mellem to privatpersoner og forholdet mellem en privat kreditor og en erhvervsdrivende debitor.

5.1.2. Lovforslagets udformning

5.1.2.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om den ændring af rentelovens § 5, stk. 1 (forhøjelse af procenttillægget fra 7 til 8 pct.), som er nødvendig for at opfylde direktivets krav til national ret (jf. hermed ovenfor under pkt. 3.3.1.3), bør medføre tilsvarende ændringer uden for direktivets anvendelsesområde, det vil bl.a. sige i forbrugerforhold.

Et flertal i arbejdsgruppen finder, at der bør tilstræbes en enkel lovgivning på området, og at en differentieret rentesats vil medføre betydelige praktiske problemer bl.a. for domstolenes behandling af inkassosager, ligesom den vil bryde med rentelovens hidtidige systematik og komplicere regelsættet. Flertallet finder endvidere, at den direktivbestemte forhøjelse af morarenten sammenlignet med det gældende niveau efter renteloven er særdeles begrænset (kun 1 procentpoint).

På baggrund af det anførte finder flertallet, at ensartethed navnlig af praktiske grunde er at foretrække. Flertallet anbefaler derfor, at der fortsat skal gælde den samme lovbestemte morarente på hele rentelovens område, og at der således vælges samme løsningsmodel som ved gennemførelsen af direktiv 2000/35/EF.

5.1.2.2. Et mindretal i arbejdsgruppen (1 medlem) finder ikke grundlag for at ændre den gældende morarentesats i forbrugerforhold. Det fremgår således udtrykkeligt af direktivets præambelbetragtning 8, at direktivet ikke bør regulere transaktioner med forbrugere. Det er mindretallets opfattelse, at hensigten med direktivet er at beskytte små og mellemstore virksomheder mod store debitorer, som i kraft af deres markedsposition misbruger aftalefriheden til at betinge sig urimelige vilkår ved forsinket betaling. Mindretallet finder ikke, at der er et tilsvarende behov for kreditorbeskyttelse tilstede i forbrugerforhold.

Mindretallet anfører endvidere, at det hovedsageligt er i løbende aftaleforhold (som f.eks. huslejeopkrævninger, kontingenter, abonnementer mv.), at virksomheder påtager sig en risiko for forsinket betaling fra forbrugerne. Det er mindretallets opfattelse, at rykkerproceduren i forbrugernes løbende aftaleforhold typisk er automatiseret og dermed min-

dre byrdefuld end den typiske rykkerprocedure i handels-transaktioner. Dette taler for en lavere morarentesats i forbrugerforhold end i handelstransaktioner.

Mindretallet vurderer – på baggrund af statistik for betaling via Betalingsservice – at forbrugernes gennemsnitlige betaling i løbende aftaleforhold er i størrelsesordenen 2.300 kr. På den baggrund er det mindretallets opfattelse, at de 3 gebyrer á 100 kr., som fordringshaver kan opkræve efter rentelovens § 9 b, indeholder et betydeligt strafelement samtidig med, at de udgør et tilstrækkeligt incitament til forbrugernes rettidige betaling. Kombinationen af faste gebyrer og relativt små betalinger gør den faktiske forrentning af forsinkede betalinger tilsvarende høj i forbrugerforhold. Derfor ses der ikke at være et behov for yderligere kompensation af fordringshaver i forbrugerforhold, idet kompensationen er relativt højere end i handelstransaktioner, hvor betalingerne beløbsmæssigt formodes at være større.

Endelig påpeger mindretallet, at Justitsministeriet ved forhøjelsen af procenttillægget fra 5 til 7 pct. tilkendegav, at man var indstillet på at tage initiativ til at nedsætte morarenten i forbrugerforhold, hvis renteutviklingen på et senere tidspunkt skulle medføre, at det lovbestemte tillæg på mindst 7 pct. ville indebære et meget betydeligt strafelement. Mindretallet finder med det aktuelle renteniveau, at betingelserne for en nedsættelse af tillægget i forbrugerforhold er tilstede. Mindretallet tilføjer i forlængelse heraf, at Nationalbankens udlånsrente pr. 1. juni 2012 er 0,45 pct., og dermed overstiger rentetillægget referencerenten betydeligt. Dette taler imod en forhøjelse af morarentesatsen i forbrugerforhold.

5.1.2.3. I forhold til det anførte bemærker arbejdsgruppens flertal, at rentelovens rykkergebyr ikke er udtryk for ”straf”. Rykkergebyret skal derimod dække de omkostninger, der er forbundet med at rykke for betaling. Samtidig bemærkes, at spørgsmålet om eventuel nedsættelse af morarentesatsen i forbrugerforhold ikke er en del af arbejdsgruppens kommissorium.

Et andet mindretal (1 medlem) finder, at principielle betragtninger taler for, at forhøjelsen af morarenten fra 7 til 8 pct. (1 procentpoint) ikke skal gælde i forbrugerforhold, idet det følger af direktivets præambelbetragtning 8, at direktivet ikke bør regulere transaktioner med forbrugere. Det pågældende mindretal har dog samtidig noteret sig, at de øvrige medlemmer af arbejdsgruppen særligt henset til de praktiske vanskeligheder, som en differentieret rentesats vil medføre, anbefaler en ensartet rente.

Af de grunde, der er beskrevet indledningsvist i afsnittet, anbefaler arbejdsgruppens flertal, at forhøjelsen af den lovbestemte morarentesats skal finde anvendelse på hele rentelovens område og således gælde for alle fordringer på formueretten område, jf. rentelovens § 1, stk. 1.

Der kan i øvrigt henvises til betænkningen s. 93-95.

5.1.2.4. Justitsministeriet kan – under hensyntagen til den ret begrænsede forhøjelse af morarentesatsen, som direktivet

medfører, sammenholdt med de praktiske problemer, der vil være forbundet med en differentieret rentesats – tilslutte sig arbejdsgruppens flertals anbefaling. Lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse med arbejdsgruppens lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7 (forslag til rentelovens § 5, stk. 1 og 2), og bemærkningerne hertil.

5.2. *Det faste minimumsbeløb (40 euro) for kreditors egne inddrivelsesomkostninger*

5.2.1. *Gældende ret*

Spørgsmålet om, hvorvidt der for fordringer på formuerettens område generelt bør gælde en ensartet adgang for fordringshaver til at kræve inddrivelsesomkostninger betalt af skyldneren, uanset om der er tale om handelsforhold eller forbrugerforhold, blev overvejet i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2000/35/EU, jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2126-2127 (lovforslag nr. L 74).

Af bemærkningerne til det nævnte lovforslag fremgår det bl.a., at den direktivbestemte regulering på grund af sin brede og generelle udformning blev anset for velegnet som grundlag for en national generel regulering af spørgsmålet om fordringshavers dækning for udenretlige inddrivelsesomkostninger.

Endvidere fremgår det, at hensynet til at sikre en ensartet adgang til at få dækket inddrivelsesomkostninger hos skyldneren blev tillagt betydelig vægt til fordel for regler af generel karakter, jf. også betænkning nr. 1321/1996 om inkassovirksomhed (side 58), hvor en tidligere arbejdsgruppe bl.a. anbefalede en generel regulering af kreditors ret til at kræve inkassoomkostninger, uafhængigt af om denne har benyttet sig af et inkassobureau eller ej.

Af lovforslaget fulgte det, at fordringshavers ret til at få dækket inddrivelsesomkostninger skulle gælde generelt for fordringer på formuerettens område uden hensyn til, om skyldneren er en virksomhed, en offentlig myndighed eller en forbruger.

5.2.2. *Direktivets artikel 6, stk. 1 og 2*

Som anført ovenfor under pkt. 3.5.2 indeholder artikel 6, stk. 1, i direktiv 2011/7/EU en ny bestemmelse, der fastslår, at kreditor har krav på at modtage et fast minimumsbeløb på 40 euro fra skyldner i de tilfælde, hvor skyldner skal betale morarente efter artikel 3 og 4. Efter artikel 6, stk. 2 – som ligeledes er ny – udgør beløbet kompensation for egne inddrivelsesomkostninger, og det skal forfalde til betaling uden, at det er nødvendigt at sende en rykker. Som anført i pkt. 2.4 fremgår det ikke nærmere af direktivet, hvad der skal forstås ved kreditors egne inddrivelsesomkostninger.

5.2.3. *Lovforslagets udformning*

5.2.3.1. Arbejdsgruppen har overvejet, om den ændring af dansk ret, som er nødvendig for at opfylde direktivets krav om fordringshavers ret til et fast beløb svarende til minimum 40 euro som kompensation for egne inddrivelsesomkostninger (jf. herved under pkt. 3.5.3), også bør gælde uden for direktivets anvendelsesområde, det vil bl.a. sige i tilfælde, hvor skyldneren er forbruger.

Til støtte for en sådan udvidelse til forbrugerområdet taler, at der bør tilstræbes en ensartet lovgivning på området, hvor fordringshaver har samme adgang til et kompensationsbeløb svarende til minimum 40 euro, uanset om skyldneren er en virksomhed, en offentlig myndighed eller en forbruger.

For så vidt angår fordringshavers ret til at kræve dækning for omkostninger vedrørende egeninkasso bemærker arbejdsgruppen, at det følger af § 4, stk. 2, jf. stk. 1, i bekendtgørelsen om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling, at fordringshaver maksimalt kan kræve det beløb, som er fastsat i bekendtgørelsens bilag 2. Således kan fordringshaver maksimalt kræve, at skyldneren betaler 250 kr., når det drejer sig om inddrivelse af en fordring på mellem 0 og 1.000 kr. Det maksimalbeløb, som fordringshaver kan kræve i denne situation, adskiller sig ikke væsentligt fra direktivets faste kompensationsbeløb på 40 euro (cirka 300 kr.). Maksimalbeløbene, som fremgår af bilag 2, finder anvendelse, uanset om skyldneren er en virksomhed, en offentlig myndighed eller en forbruger.

I forhold til beløbet på 40 euro lægger arbejdsgruppen (inden for direktivets område) op til, at der indføres en bestemmelse om, at beløbet på de (minimum) 40 euro lægges oven i de gældende beløb for rykkergebyr og inddrivelsesomkostninger, jf. nærmere pkt. 3.4. ovenfor. Hvis den samme implementering vælges i forhold til forbrugere, vil det imidlertid kunne blive meget byrdefuld for forbrugeren, idet der i mange tilfælde er tale om, at forbrugeren forsinkede betaling drejer sig om et mindre beløb, hvorfor en yderligere omkostning på 40 euro vil være betydelig.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at direktiv 2011/7/EU – i modsætning til direktiv 2000/35/EF – ikke indeholder en udtrykkelig mulighed for medlemsstaterne til under overholdelse af bl.a. proportionalitetsprincippet at fastsætte en beløbsbegrænsning for inddrivelsesomkostninger for forskellige niveauer af gæld. Det gældende system med maksimalbeløb indeholder et element af gennemsigtighed og således en vis forudsigelighed for og beskyttelse af skyldneren. Det kan anføres, at man i forbrugerforhold bør opretholde det gældende system med maksimalbeløb uden mulighed for fravigelse for inddrivelsesomkostninger beregnet på baggrund af den konkrete fordrings størrelse, idet disse beløb i relation til forbrugeren fortsat må anses for at udgøre en rimelig kompensation. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at dette synspunkt taler for, at man indfører et tostrengt system vedrørende fordringshavers ret til inddrivelsesomkostninger, som således er forskelligt alt afhængig af, om der er tale om forbrugerforhold eller transaktioner inden for direktivets anvendelsesområde.

På baggrund af det anførte finder arbejdsgruppen, at fordringshavers ret til at kræve et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger svarende til minimum 40 euro ikke bør gælde uden for direktivets anvendelsesområde, herunder i forbrugerforhold, og at maksimalbeløbene i forhold til inddrivelsesomkostninger, som følger af inddrivelsesbekendtgørelsen, fortsat ikke skal kunne fraviges i forbrugerforhold. (For så vidt angår løsningen inden for direktivets anvendelsesområde henvises der til pkt. 3.5 ovenfor).

5.2.3.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter og bemærker, at en sådan løsning også synes bedst stemmende med de gældende bestemmelser i rentelovens § 9 a, stk. 2, og inddrivelsesbekendtgørelsens § 5, hvor inddrivelsesomkostningerne mv. ikke kan fraviges til skade for en forbruger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5 om ”40 euro reglen” og pkt. 3.6 for så vidt angår maksimalbeløb for inddrivelsesomkostninger.

6. Ændring af rentesatsen i erstatningsansvarsloven og forsikringsaftaleloven

Den almindelige morarentesats for forsinket betaling af formueretlige fordringer findes som nævnt i rentelovens § 5.

Der findes herudover i den øvrige lovgivning nogle særlige morarentebestemmelser, der er baseret på rentelovens bestemmelser. Indenfor den formueretlige lovgivning drejer det sig bl.a. om bestemmelserne i erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, og forsikringsaftalelovens § 24, stk. 2.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør renteniveauet i disse bestemmelser tilpasses den foreslåede ændring af rentelovens § 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 7 (forslag til ændring af rentelovens § 5, stk. 1 og 2).

For at bestemmelserne også fremover kan følge rentelovens almindeligt gældende morarentesats finder Justitsministeriet, at der i bestemmelserne alene bør henvises til rentelovens § 5.

Der henvises til lovforslagets § 2 og § 3 (forslag til ændring af erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, og ændring af forsikringsaftalelovens § 24, stk. 2), og bemærkningerne hertil.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil i almindelighed betyde en højere forrentning i tilfælde af forsinket betaling, idet tillægsprocenten i rentelovens § 5 forhøjes med et procentpoint. Endvidere indføres der med lovforslaget en ret for kreditor til at kræve et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger. Det forventes, at kompensationsbeløbet – som efter direktivet som minimum skal svare til 40 euro – som udgangspunkt fastsættes til 310 kr. Kompensationsbeløbet vil kunne blive opkrævet ved siden af de rimelige og relevante inddrivelsesomkostninger, som kreditor har krav på.

I det omfang det offentlige optræder som skyldner i et handelsforhold – hvis betaling ikke sker rettidigt – og derfor skal betale den lovbestemte morarente på grund af forsinket betaling, vil lovforslaget derfor kunne medføre øget omkostninger for det offentlige. Det bemærkes imidlertid, at forhøjelsen af den lovbestemte morarente alene indebærer negative økonomiske konsekvenser for offentlige myndigheder, der misligholder deres betalingsforpligtelse, og ikke for myndigheder, som betaler til tiden.

Tilsvarende kan lovforslaget have negative økonomiske konsekvenser for den offentlige myndighed, der misligholder sin betalingsforpligtelse, og som derfor skal betale et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger til kreditor.

Endelig kan lovforslagets bestemmelse om maksimale aftalte betalingsfrister på 30 dage, når skyldneren er en offentlig myndighed, have negative økonomiske konsekvenser for offentlige myndigheder, i det omfang den offentlige myndighed efter de gældende regler f.eks. ville have indgået aftale om en længere betalingsfrist, end hvad der følger af lovforslaget. I så fald begrænses den pågældende offentlige myndighed tilsvarende i sin rådighed og forvaltning af myndighedens likviditet.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for det offentlige.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

I det omfang en virksomhed optræder som kreditor i et handelsforhold, vil forhøjelsen af rentelovens procenttillæg samt indførelsen af kreditors ret til et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger have direkte positive økonomiske konsekvenser i form af dels færre betalingsmisligheder, dels en højere grad af dækning af kreditors omkostninger ved betalingsmisligholdelse.

Derimod vil forslaget kunne have negative konsekvenser for virksomheder, som optræder som skyldnere som følge af den nye lovbestemte morarente og den faste kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger til kreditor.

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

9. Administrative konsekvenser for borgerne

13. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		Den nye lovbestemte morarente og den faste kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger til kreditor vil have konsekvenser i det omfang myndigheder misligholder deres betalingsforpligtelser. Herudover kan de maksimale aftalte betalingsfrister have konsekvenser i det omfang den

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

10. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

12. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Betænkning nr. 1535/2012 om gennemførelse af direktivet om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Danske Advokater, Datatilsynet, Finansstyrelsen, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Andelsboligforeningens fællesrepræsentation ABF, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening, Branchen ForbrugerElektronik, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Franchise Forening, Dansk Industri, Dansk Inkassobranche, Dansk Kredit Råd, Danske Regioner, Dansk Revisorforening, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Experian, FEHA, Finans og Leasing, Forbrugerrådet, Forbrugerklagenævnet, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forsikring & Pension, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Huset Markedsføring, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening (KL), Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landbrug & Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Pengeinstitutankenævnet, Realkreditforeningen, Realkreditankenævnet, Realkreditrådet, Rigsombudsmanden i Grønland og TEKNIQ Installatørernes Organisation

		offentlige myndighed efter de gældende regler ville have indgået aftale om en længere betalingsfrist.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Forhøjelsen af rentelovens procenttillæg samt indførelsen af kreditors ret til et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger vil have økonomiske konsekvenser for kreditorerne.	Det forventes, at forslaget vil kunne have konsekvenser for virksomheder som følge af den nye lovbestemte morarente og den faste kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger til kreditor.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1 (renteloven)

Til nr. 1 (lovens titel)

Lovens titel foreslås ændret til ”Lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling (renteloven)”.

Ved gennemførelsen af direktiv 2011/7/EU om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner forbedres kreditors retsstilling, herunder som et centralt element ved, at der med lovforslaget indføres en ret for fordringshaver til at kræve, at skyldneren betaler et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger.

Foruden regler om morarentens størrelse og retten til et fast kompensationsbeløb indeholder lovforslaget bl.a. også regler om betalingsfrister for erhvervsdrivende og offentlige myndigheder samt visse begrænsning i den almindelige aftalefrihed i visse handelsforhold.

Med lovforslaget foreslås der således yderligere bestemmelser, der har en indholdsmæssig indbyrdes sammenhæng, men som regulerer andre spørgsmål i forbindelse med forsinket betaling end spørgsmålet om renter og inddrivelsesomkostninger.

Der foreslås på den baggrund, at lovens titel affattes på en måde, således at den i højere grad beskriver lovens indhold.

Til nr. 2 (fodnoten)

Fodnoten til lovens titel foreslås ændret som følge af, at lovforslaget indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Endvidere udgår referencen til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, idet det fremgår af artikel 13 i direktiv 2011/7/EU, at direktiv 2000/35/EF ophæves med virkning fra den 16. marts 2013.

Til nr. 3 (§ 1, stk. 3-5)

Af hensyn til rentelovens systematik foreslås det, at den gældende rentelovs § 1, stk. 3, og stk. 4, 1. og 2. pkt., skrives sammen til et nyt *stk. 3*. Der foreslås således ingen ændringer af gældende ret på dette område.

Det foreslåede *stk. 4* viderefører rentelovens § 1, stk. 4, 3. pkt., med en redaktionel ændring. Endvidere gennemføres med *stk. 4* direktivets artikel 7, stk. 2.

Rentelovens § 1, stk. 4, 3. pkt., blev indføjet ved lov nr. 379 af 6. juni 2002 om ændring af lov om renter ved forsinket betaling mv. (Gennemførelse af EF-direktiv om bekæmpelse af forsinkede betalinger i visse handelstransaktioner).

Efter rentelovens § 1, stk. 4, 3. pkt., kan der altid kræves rente efter rentelovens §§ 3-5, selv om andet følger af handelsbrug eller sædvane, hvis kravet angår vederlag i henhold til en aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, som er omfattet af direktiv 2000/35/EF om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

I artikel 2, nr. 1, i direktiv 2000/35/EF er en ”ordregivende myndighed” defineret som enhver ordregivende myndighed med henvisning til direktiverne 92/50/EØF, 93/36/EØF, 93/37/EØF og 93/38/EØF om offentlige indkøbskontrakter.

I artikel 2, nr. 2, i direktiv 2011/7/EU defineres en ”offentlig myndighed” som enhver ordregivende myndighed som defineret i de såkaldte udbudsdirektiver, dvs. artikel 2, stk. 1, litra a, i direktiv 2004/17/EF (forsyningsvirksomhedsdirektivet) og artikel 1, stk. 9, i 2004/18/EF (direktivet for den offentlige sektor).

Det fremgår af præambelbetragtning 14 i direktiv 2011/7/EU, at definitionen af ”ordregivende myndigheder” i direktiv 2004/17/EU og 2004/18/EU bør anvendes i direktiv 2011/7/EU af hensyn til sammenhængen i EU-lovgivningen.

Med forslaget til § 1, stk. 4, videreføres rentelovens § 1, stk. 4, 3. pkt., dog med den redaktionelle ændring, at ordlyden ændres til ”offentlig myndighed” i stedet for det nuværende ”ordregivende myndighed” med henblik på at tilpasse ordlyden af den foreslåede bestemmelse til den almindelige sprogbrug i dansk ret. Endvidere fremgår henvisningen til ovennævnte EU-direktiver ikke længere af selve lovteksten. Der er alene tale om en redaktionel ændring, idet udtrykket ”offentlig myndighed” som anført fortsat skal forstås i overensstemmelse med de relevante bagvedliggende direktiver, jf. definitionen i artikel 2, nr. 2, i direktiv 2011/7/EU om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Det foreslås endvidere i *stk. 4*, at fordringshavers ret til at kræve morarente ikke på forhånd kan udelukkes ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane, hvis kravet angår vederlag i henhold til en aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, som er omfattet af direktiv 2011/7/EU. Med bestemmelsen begrænses parternes aftalefrihed, idet det foreslås, at fordringshaver i alle tilfælde af forsinket betaling har ret til at kræve morarente. Det vil imidlertid være op til den enkelte fordringshaver at bestemme, om han eller hun vil gøre brug af denne ret.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at parterne aftaler, at fordringshaver i tilfælde af forsinket betaling har ret til at kræve en lavere morarentesats end den lovbestemte. Dette gælder dog ikke i de tilfælde, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, jf. den foreslåede § 1, stk. 5.

Et aftalevilkår om, at fordringshaver (i handelstransaktioner mellem virksomheder) har ret til en morarentesats, der er lavere end den lovbestemte, vil efter omstændigheder kunne være ugyldigt i medfør af generalklausulen i aftalelovens § 36, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre vilkåret gældende.

Endvidere fremgår det af direktivets artikel 7, stk. 1, litra c, at der ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår, som fraviger den lovbestemte rente for forsinket betaling, er klart urimeligt, bl.a. skal tages hensyn til, om skyldneren har en objektiv grund til fravigelsen. Spørgsmålet om, hvorvidt et aftalevilkår er sagligt begrundet, indgår i almindelighed i den samlede og konkrete rimelighedsvurdering, der er indeholdt i aftalelovens § 36.

Ligesom i direktiv 2000/35/EF er det ikke fastlagt i direktiv 2011/7/EU, hvad der nærmere skal forstås ved ”varer” eller ”tjenester”. I forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2000/35/EF udtaltes det i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, s. 2115, at det formentlig må antages, at begreberne skal forstås i en meget vid betydning.

Direktiv 2011/7/EU finder anvendelse på levering af varer eller tjenesteydelser, jf. præambelbetragtning 11, og udvider ikke anvendelsesområdet i forhold til direktiv 2000/35/EF. Det følger af direktivets artikel 2, nr. 1, at direktivet finder anvendelse ved levering af varer eller tjenesteydelser mod vederlag, når det sker som led i forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder. Afgørende er, om leveringen af varer eller tjenesteydelser sker som led i en forretningsmæssig transaktion mellem de nævnte retssubjekter, ikke om de leverede varer eller tjenesteydelser er materielle eller immaterielle aktiver. Begreberne ”varer” eller ”tjenester” antages således fortsat at skulle fortolkes bredt.

Udtrykket ”levering af varer” i den foreslåede § 1, stk. 4, er således anvendt i betydningen overdragelse af formuegoder og omfatter i hvert fald fysiske løsøregenstande. Som også anført i forarbejderne til den gældende § 1, stk. 4, 3. pkt. (som foreslås videreført i § 1, stk. 4), i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2000/35/EF, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, s. 2131, antages det, at køb af fast ejendom ikke omfattes af direktivets regler.

Tjenesteydelsesbegrebet omfatter bl.a. ydelser som lejeaftaler (brugsrettigheder), såkaldt værksleje, dvs. aftaler, der indebærer frembringelse af et arbejdsresultat og andre arbejdsaftaler som f.eks. serviceydelser, undervisning, ydelser fra liberale erhverv, vedligeholdelsesarbejder og transportydelser.

Der henvises desuden til definitionen i TEUF artikel 57, hvorefter tjenesteydelser i traktatens forstand betragtes som de ydelser, der normalt udføres mod betaling i det omfang, de ikke omfattes af bestemmelserne vedrørende den frie bevægelighed for varer, kapital og personer. Tjenesteydelser omfatter især a) virksomhed af industriel karakter, b) virksomhed af handelsmæssig karakter, c) virksomhed af håndværksmæssig karakter samt d) de liberale erhverv.

Med den foreslåede § 1, stk. 5, fastslås det, at hvis kravet angår vederlag i henhold til en aftale omfattet af stk. 4, og skyldner er en offentlig myndighed, kan parterne ikke aftale en fravigelse af betalingsfristen i den foreslåede § 3 b og den lovbestemte morarente i § 5, stk. 1, til skade for fordringshaver. Med bestemmelsen begrænses aftalefriheden i et vist omfang for offentlige myndigheder i tilfælde, hvor den offentlige myndighed optræder som skyldner.

Det foreslåede stk. 5 tilsigter at gennemføre direktivets artikel 4, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 6, og artikel 4, stk. 6.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.2 og 3.8.

Til nr. 4 (§ 2)

Det foreslås, at henvisningen i rentelovens § 2 til lovens § 1, stk. 3, og stk. 4, 1. og 2. pkt., udgår af bestemmelsens ordlyd. Der er alene tale om en redaktionel ændring, og der tilsigtes således ingen realitetsændringer.

Bestemmelsen i § 2 blev indføjet ved lov nr. 638 af 21. december 1977 om renter ved forsinket betaling mv. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 2, at bestemmelsen vedrører spørgsmålet om renter af fordringer, som betales i rette tid, såkaldte kreditrenter. Endvidere fremgår det, at bestemmelsen er i overensstemmelse med den gældende ulovbestemte regel, hvorefter kreditrenter i almindelighed ikke kræves, medmindre det er aftalt eller følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. Folketingstidende 1997-78, tillæg A, s. 797.

Det følger af rentelovens § 1, stk. 3, (som foreslås videreført som § 1, stk. 3, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3) at loven ikke finder anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, jf. dog §§ 7, 9 a og 9 b.

Det følger af rentelovens § 1, stk. 4, 1. pkt., (som foreslås videreført som § 1, stk. 3, 2. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3) at loven ikke finder anvendelse, hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. dog §§ 9 a og 9 b. Dette gælder ikke for så vidt angår fravigelse til skade for skyldneren, hvis der er tale om forbrugerforhold, jf. 2. pkt. (som foreslås videreført som § 1, stk. 3, 3. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3).

De nævnte bestemmelser fastslår således, at renteloven i almindelighed er en deklaratorisk lov, der kan fraviges ved aftale eller i henhold til handelsbrug eller anden sædvane.

Det må på den baggrund anses for overflødigt med en henvisning hertil i § 2.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.8.

Til nr. 5 (§ 3, stk. 5 og § 5, stk. 3)

Der er tale om en konsekvensændring, som følger af lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 6 (§ 3 a - § 3 d)

Den foreslåede bestemmelse i § 3 a vedrører aftalen mellem to erhvervsdrivende (de såkaldte B2B – business to business – transaktioner) og den situation, hvor de erhvervsdrivende i forvejen har aftalt en betalingsfrist.

Efter bestemmelsens *stk. 1* er udgangspunktet, at den betalingsfrist, der fremgår af aftalen mellem to erhvervsdrivende, højst må være 60 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere betalingsfrist og forudsat, at betalingsfristen ikke er urimelig over for kreditor.

Betalingsfristen i stk. 1 gælder endvidere ikke, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, som er udtrykkelig godkendt af fordringshaver, jf. nedenfor om den foreslåede bestemmelse i forslaget til § 3 c, stk. 1. Hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsfrist, er

hver rate eller afdrag underlagt den almindelige betalingsfrist i § 3 a.

Fordringshaver kan ikke med retsvirkning fremsætte krav om betaling, før der er sket korrekt levering af den aftalte ydelse. For at betalingsfristen begynder at løbe, er det således en forudsætning, at fordringshaver har opfyldt sine aftalemæssige forpligtelser over for skyldner, herunder ved levering af korrekt kontraktmæssig ydelse. En sædvanlig form for betalingsanmodning fra en erhvervsdrivende er fremsendelse af faktura eller regning. Der vil ikke være afsendt eller fremsat anmodning om betaling – med den retsvirkning at morarente kan kræves betalt – i de tilfælde, hvor der er afsendt en ukorrekt eller mangelfuld faktura eller regning, f.eks. en faktura om betaling af et andet beløb end det aftalte. Endvidere kan afsendelsen af en faktura eller regning ikke benyttes som udgangspunkt for beregning af betalingsfristen, hvis skyldneren aldrig modtager betalingsanmodningen. Der henvises også til forarbejderne til lov nr. 379 af 6. juni 2002, jf. Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, s. 2117.

Det følger af ordlyden i direktivets artikel 3, stk. 5, at det skal være udtrykkeligt aftalt i kontrakten, hvis betalingsfristen i transaktioner mellem virksomheder skal overskride 60 dage. Med udtrykket ”udtrykkeligt godkendt” i forslaget til § 3 a, § 3 c og § 3 d, ønskes det understreget, at et sådant aftalevilkår kræver, at fordringshaver har forholdt sig til vilkåret om betalingsfristens længde. Begrebet ”udtrykkeligt godkendt” er valgt for at skærpe aftaleparternes opmærksomhed på, at der ved det pågældende aftalevilkår sker en fravigelse af direktivets hovedregel, og at det afgørende er fordringshavers konkrete accept af aftalevilkåret om en betalingsfrist på mere end 60 dage.

Der ligger ikke i begrebet mere end, hvad der ligger i direktivets krav om ”udtrykkeligt aftalt”. Hvis et aftalevilkår om en betalingsfrist på mere end 60 dage er indeholdt i en standardaftale, som er udformet ensidigt af skyldner, vil det i mangel af yderligere oplysninger om aftaleindgåelse have formodningen imod sig, at standardvilkåret er udtrykkelig godkendt af fordringshaver. Det må i hvert fald gælde i den situation, hvor skyldner (som koncipist) helt har undladt at henviser til aftalevilkåret og dermed ikke henledt fordringshavers opmærksom på den lange betalingsfrist. Skyldners ubestemte og mere generelle henvisning til aftalens vilkår vil normalt heller ikke i sig selv være tilstrækkeligt til at anse betalingsvilkåret for udtrykkelig godkendt af fordringshaver. Omvendt vil en specifik angivelse af, at der skal gælde en længere betalingsfrist, normalt være tilstrækkelig, hvis den findes i et individuelt udformet dokument, der indgår i aftalen.

For så vidt angår kravet i artikel 3, stk. 5, om, at et aftalevilkår med en betalingsfrist på mere end 60 dage ikke må være klart urimeligt over for kreditor, anses dette allerede for opfyldt ved generalklausulen i aftalelovens § 36, hvorefter en aftale kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det ville være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at

gøre den gældende. Når urimelighedskravet desuagtet foreslås indført i lovteksten i renteloven, er det for at skærpe aftaleparternes opmærksomhed i forhold til, at der er tale om en fravigelse af lovens udgangspunkt (om aftalefrihed). Indførelsen af henvisningen til, at fravigelsen fra lovens udgangspunkt ikke må være urimelig i forhold til kreditor, skal imidlertid ikke føre til modsætningslutninger i forhold til anden lovgivning, hvor et tilsvarende krav ikke fremgår udtrykkeligt af lovens ordlyd.

Det fremgår af artikel 7, stk. 1, litra c, i direktiv 2011/7/EU, at der ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår er klart urimeligt, bl.a. skal tages hensyn til, om skyldneren har en objektiv grund til fravigelsen. Spørgsmålet om, hvorvidt et aftalevilkår er sagligt begrundet, indgår i almindelighed som et væsentligt element i rimelighedsvurderingen efter aftalelovens § 36. Det er derfor fundet unødvendigt at fremhæve særskilt i lovteksten, at et aftalevilkår – ud over at være rimeligt – også skal være sagligt begrundet.

Direktivet angår kontraktvilkår, som er ”klart urimelige”. Efter den foreslåede bestemmelse i § 3 a tales alene om, at en betalingsfrist på mere end 60 dage ikke må være urimelig. Der er således tale om en merimplementering, der indebærer en bedre retsstilling for kreditor.

Ud over kravet om udtrykkelig godkendt stiller bestemmelsen ikke særlige formkrav til aftalen, som således kan være både skriftlig eller mundtlig. I overensstemmelse med de almindelige principper om bevisbyrde har skyldner bevisbyrden for, at fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en betalingsfrist på mere end 60 dage.

Hvis der ikke kan føres bevis for, at fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en betalingsfrist på mere end 60 dage, må almindelige aftaleretlige fortolkningsprincipper i lyset af en formålsfortolkning af den foreslåede bestemmelse om aftalte betalingsfrister formentlig i de fleste tilfælde føre til, at der mellem parterne antages at være aftalt en betalingsfrist på 60 dage.

Den foreslåede § 3 a tilsigter at gennemføre direktivets artikel 3, stk. 5.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2 og 3.4.2.

Den foreslåede bestemmelse i § 3 b vedrører aftalen mellem en erhvervsdrivende (fordringshaver) og en offentlig myndighed (skyldner) (de såkaldte ”B2PA” – business to public authorities – transaktioner) og den situation, hvor parterne i forvejen har aftalt en betalingsfrist.

I *stk. 1* fastslås det, at den aftalte betalingsfrist højst må være 30 dage, når skyldner er en offentlig myndighed regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling.

Vedrørende spørgsmålet om, hvornår betalingsfristen begynder at løbe, henvises der til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 3 a ovenfor.

Stk. 1 gælder ikke, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 3 c nedenfor.

Det følger af ordlyden af direktivets artikel 4, stk. 6, at en offentlig myndighed som skyldner har mulighed for at indgå aftale om en betalingsfrist på mellem 30 og 60 dage, hvis det er aftalt udtrykkeligt i kontrakten, og forudsat, at det er objektivt begrundet i lyset af aftalens særlige karakter.

Den foreslåede bestemmelse i § 3 b, stk. 1, giver ikke samme mulighed som direktiv til at aftale en betalingsfrist på mellem 30 og 60 dage. Forslaget begrænser aftalefriheden for offentlige myndigheder til alene at kunne aftale en betalingsfrist på op til 30 dage. Der er således tale om en merimplementering, der indebærer en bedre retsstilling for kreditor i den situation, hvor skyldner er en offentlig myndighed.

Hvis den offentlige myndighed har behov for en betalingsfrist på mere end 30 dage for den samlede betalingsforpligtelse, har den offentlige myndighed i medfør af den foreslåede § 3 c mulighed for at indgå aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan. Hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsfrist, er hver rate eller afdrag underlagt den almindelige betalingsfrist i § 3 b, stk. 1, jf. § 3 c, stk. 2. Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 4.2.

For den nærmere forståelse af udtrykket ”udtrykkeligt godkendt” henvises der til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 3 a ovenfor.

Der gælder efter bestemmelsen ikke særlige formkrav til aftalen, som således kan være både skriftlig og mundtlig. I overensstemmelse med de almindelige principper om bevisbyrde har skyldner (den offentlige myndighed) bevisbyrden for, at fordringshaver (den erhvervsdrivende) udtrykkeligt har godkendt ratevis betaling i henhold til en betalingsplan.

I § 3 b, *stk. 2*, bemyndiges justitsministeren til efter forhandling med erhvervs- og vækstministeren at fastsætte regler om, at betalingsfristen i stk. 1 skal være 60 dage for offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel og kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet, når den offentlige myndighed som offentlig virksomhed er omfattet af definitionen i artikel 2, litra b, i direktiv 2006/111/EF (det såkaldte transparensdirektiv).

Udnyttelse af bemyndigelsen skal ske på baggrund af en forhandling med erhvervs- og vækstministeren, idet direktiv 2006/111/EF hører under Erhvervs- og Vækstministeriets område.

Hvis bemyndigelsen udnyttes, indebærer det, at den aftalte betalingsfrist højst må være 60 dage, hvis kravet angår vederlag i henhold til en aftale omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 4, og skyldner er en offentlig myndighed, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel og kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenester på markedet og omfattet af definitionen af en offentlig virksomhed i transparensdirektivet.

Stk. 2 tilsigter at give mulighed for at gennemføre artikel 4, stk. 4, litra a, i direktiv 2011/7/EU, hvis der måtte opstå et behov herfor. Bestemmelsen giver mulighed for at tage hensyn til de særlige forhold, bl.a. konkurrencemæssige vilkår, der kan gøre sig gældende for offentlige myndigheder, der opererer på kommercielle vilkår på markedet, og som derfor optræder som offentlige virksomheder i konkurrence med andre ikke-offentlige virksomheder.

Bemyndigelsen omfatter alene de offentlige myndigheder, der defineres som en "ordregivende myndighed" i de såkaldte "udbudsdirektiver", dvs. artikel 2, stk. 1, litra a, i direktiv 2004/17/EF (forsyningsvirksomhedsdirektivet) og artikel 1, stk. 9, i direktiv 2004/18/EF (direktivet for den offentlige sektor), jf. artikel 2, nr. 2, i direktiv 2011/7/EU. Endvidere er det en betingelse, at den offentlige myndighed som offentlig virksomhed er underlagt gennemskuelighedskravene i direktiv 2006/111/EF (transparensdirektivet).

En offentlig virksomhed, der ikke tillige er en offentlig myndighed, vil ikke blive omfattet af undtagelsesbestemmelsen, idet en sådan virksomhed ikke er omfattet af bestemmelsen i artikel 4. En sådan offentlig virksomhed vil derimod være omfattet af direktivets artikel 3 og dermed omfattet af direktivets regler om transaktioner mellem virksomheder. Der henvises nærmere til overvejelserne herom i de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.

Den foreslåede § 3 b tilsigter at gennemføre direktivets artikel 4, stk. 4, litra a, og *stk. 6*.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2, 3.4.3 og 4.2.

Med den foreslåede bestemmelse i § 3 c, *stk. 1*, fastslås det, at betalingsfristerne i den foreslåede bestemmelse i § 3 a og § 3 b, *stk. 1*, ikke gælder for den samlede betalingsforpligtelse, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver.

Bestemmelsen indebærer, at det ikke er tilstrækkeligt, at fordringshaver udtrykkeligt har godkendt, at betalingsfristen for den samlede betalingsforpligtelse i sidste ende vil være længere end den almindelige betalingsfrist, idet det afgørende er, at fordringshaver udtrykkeligt har godkendt, at betalingen sker ratevis i henhold til en betalingsplan.

En aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan indebærer, at hver rate skal betales i overensstemmelse med de aftalte betingelser i betalingsplanen, dvs. at den enkelte

rates forfaldstid er fastlagt i betalingsplanen. En aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan vil herefter have som konsekvens, at fordringshaver har ret til morarente og det faste kompensationsbeløb for hver rate, der betales for sent ifølge betalingsplanen.

Som også anført af direktivets artikel 5 vil der alene skulle betales renter og kompensation på grundlag af det forfaldne beløb. Dette følger allerede af rentelovens § 3, hvoraf fremgår, at rente først skal betales fra forfaldsdagen.

I udtrykket "betalingsplan" ligger ud fra en almindelig sproglig forståelse, at den samlede betalingsforpligtelse betales i mindst to rater eller afdrag. Ifølge bestemmelsens ordlyd stilles der ikke noget krav om en vis minimumsstørrelse for hver rate eller afdrag, ligesom der ikke stilles krav om et vist tidsinterval mellem ratebetalingerne. Anvendelse af betalingsplaner må ikke have til hensigt at omgå lovens almindelige hovedregel om, at betalingsfristen ikke må overskride 30 dage.

Direktivets artikel 5 stiller ikke krav om, at en aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan skal være udtrykkeligt godkendt af fordringshaver. Af hensyn til det bagvedliggende formål med direktiv 2011/7/EU bør en fravigelse af den almindelige ordning imidlertid være genstand for særskilt forhandling mellem aftalens parter. Den foreslåede § 3 c, *stk. 1*, er dermed udtryk for en merimplementering, og bestemmelsen vil indebære en bedre retsstilling for fordringshaver, end hvad der følger af direktivets minimumsbeskyttelse.

For den nærmere forståelse af udtrykket "udtrykkeligt godkendt" henvises der til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 3 a ovenfor.

Den foreslåede § 3 c omfatter både aftaler mellem to erhvervsdrivende og aftaler mellem en erhvervsdrivende og en offentlig myndighed.

Den foreslåede § 3 c vil f.eks. kunne være relevant i forbindelse med større byggeprojekter eller installation af komplekse it-ydelser, hvor der betales i rater i takt med, at projektet eller installationen skrider fremad. Sådanne kontrakter er netop kendetegnet ved, at der sker en løbende delvis levering af den samlede ydelse (f.eks. det færdige byggeri), hvorfor det f.eks. i forbindelse med større og omkostnings-tunge byggeprojekter kan være hensigtsmæssigt med en løbende betaling for de leverede dellerancer.

Det fastslås i § 3 c, *stk. 2*, at hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, er hver rate eller afdrag underlagt de almindelige betalingsfrister i de foreslåede bestemmelser i § 3 a og § 3 b, *stk. 1*. Det betyder, at den samlede betalingsforpligtelse kan overskride de almindelige betalingsfrister, men at hver rate eller afdrag er underlagt de almindelige betalingsfrister. Uanset ordlyden af direktivets artikel 5 ikke i sig selv tyder på, at der stilles krav om, at den enkelte rate eller afdrag er underlagt direktivets betalingsfristregler, synes det bedst stemmende med di-

rektivets formål at anlægge den fortolkning af artikel 5, at hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, er hver rate eller afdrag omfattet af direktivets betalingsfristregler.

Hvis parterne har indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, følger det af henvisningen i den foreslåede bestemmelse til de almindelige betalingsfrister, at det skal fremgå af betalingsplanen, hvornår hver rate eller afdrag skal betales. Hvis det f.eks. ikke fremgår af betalingsplanen, hvornår hver rate eller afdrag forfalder til betaling, vil en sådan uklarhed kunne give anledning til tvivl om, hvorvidt der i realiteten er indgået aftale om en betalingsplan i § 3 c's forstand.

Af stk. 2 følger, at f.eks. en offentlig myndighed som skyldner ikke kan indgå aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan, hvor den enkelte rates betalingsfrist er på mere end 30 dage, jf. § 3 c, stk. 2, jf. § 3 b, stk. 1.

Endvidere vil generalklausulen i aftalelovens § 36 i alle tilfælde kunne indebære, at en aftale ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende.

Den foreslåede § 3 c tilsigter at gennemføre artikel 5.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 4.2.

Den foreslåede bestemmelse i § 3 d vedrører både aftaler mellem to erhvervsdrivende og aftaler mellem en erhvervsdrivende og en offentlig myndighed.

Efter bestemmelsens *stk. 1* er udgangspunktet, at hvis der stilles krav om en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varens eller tjenesteydelsens overensstemmelse med aftalen skal konstateres, og kravet angår vederlag i henhold til en aftale omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 4, må varigheden af denne procedure højst være 30 dage, efter skyldner har modtaget den pågældende vare eller tjenesteydelse. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere godkendelses- eller kontrolprocedure, og en sådan procedure ikke er urimelig over for kreditor.

En godkendelses- eller kontrolperiode adskiller sig fra en betalingsperiode. Derfor vil perioden, hvor godkendelses- eller kontrolproceduren finder sted – afhængigt af kontraktens udformning – kunne ligge, før betalingsperioden begynder at løbe. Bestemmelsens sammenhæng med betalingsfristerne i forslaget § 3 a og § 3 b vil derfor kunne indebære, at der fra det tidspunkt, hvor skyldner modtager varen, først løber en godkendelsesperiode, og herefter løber en betalingsperiode. I et tilfælde hvor der f.eks. er en godkendelsesperiode på 20 dage efter varens modtagelse og en betalingsfrist på 30 dage, vil forfaldsdagen i realiteten først indtræde 50 dage efter varens modtagelse.

Et krav om godkendelses- eller kontrolprocedure kan f.eks. være bestemt ved eller i henhold til lov eller fastlagt i parternes aftale.

I særligt komplekse kontraktforhold kan der være behov for, at parterne indgår aftale om, at varigheden af en kontrolprocedure er længere end 30 dage. F.eks. vil visse it-ydelser efter deres karakter kunne være særligt vanskelige at kontrollere og derfor kræve en længerevarende kontrolprocedure.

Hvis parterne indgår aftale om en godkendelses- eller kontrolprocedure, som er længere end 30 dage, er det ifølge direktivets artikel 3, stk. 4, og artikel 4, stk. 5, et krav, at et sådan aftalevilkår er udtrykkeligt aftalt og ikke klart urimeligt over for kreditor.

I overensstemmelse med den valgte sprogbrug i lovforslaget er det i forslaget til bestemmelsen anført, at vilkåret skal være "udtrykkeligt godkendt". For så vidt angår dette udtryk henvises der til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 3 a ovenfor.

For så vidt angår direktivets krav om, at et aftalevilkår om en godkendelses- eller kontrolprocedure på mere end 30 dage ikke må være klart urimelig over for kreditor, anses dette allerede for opfyldt ved generalklausulen i aftalelovens § 36. Der henvises til bemærkninger anført under den foreslåede bestemmelse i § 3 a ovenfor. Direktivet angår kontraktvilkår, som er "klart urimelige". Efter den foreslåede bestemmelse i § 3 a tales alene om, at en betalingsfrist på mere end 60 dage ikke må være urimelig. Der er således tale om en merimplementering, der indebærer en bedre retsstilling for kreditor.

Der gælder efter den foreslåede bestemmelse ikke særlige formkrav til aftalen, som således kan være både skriftlig og mundtlig. I overensstemmelse med de almindelige principper om bevisbyrde har skyldner bevisbyrden for, at fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en godkendelses- eller kontrolprocedure på mere end 30 dage.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.4.1.

Den foreslåede § 3 d tilsigter at gennemføre direktivets artikel 3, stk. 4 og artikel 4, stk. 5.

Til nr. 7 (§ 5, stk. 1 og 2)

Det foreslås, at renten efter forfaldsdagen fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 8 pct. Referencesatsen er den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år.

Bestemmelsen medfører en forhøjelse af den gældende lovbestemte morarentesats med et procentpoint fra 7 pct. til 8 pct.

Den forhøjede lovbestemte morarentesats skal finde anvendelse generelt på hele rentelovens område (ligesom efter gældende ret) og skal således gælde for alle fordringer på

formuerettens område, jf. lovens § 1, stk. 1. Den forhøjede lovbestemte morarentesats vil derfor også finde anvendelse i forbrugerforhold, jf. rentelovens § 7.

De foreslåede ændringer tilsigter at gennemføre direktivets artikel 2, nr. 6.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.1 og 5.1.1.

Til nr. 8 (§ 9 a, stk. 3)

Den foreslåede § 9 a, stk. 3, 1. pkt., fastslår, at hvis kravet angår vederlag i henhold til en aftale omfattet af den foreslåede § 1, stk. 4, kan fordringshaver i tilfælde af forsinket betaling kræve, at skyldneren betaler fordringshaver et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger. Der etableres således med bestemmelsen en ret for fordringshaver til at kræve et kompensationsbeløb i tilfælde af forsinket betaling. Det er herefter op til den enkelte fordringshaver at bestemme, om denne ret ønskes udnyttet.

Med lovforslaget styrkes kreditors retstilling, idet kreditor ud over at være berettiget til rente efter forfaldsdagen, jf. rentelovens §§ 3-5, samt rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse, jf. rentelovens § 9 a, stk. 1, tillige er berettiget til et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger.

Med henvisningen til § 1, stk. 4, fastslås det, at bestemmelsen kun gælder på det område, der er omfattet af direktiv 2011/7/EU, dvs. når kravet angår vederlag i henhold til levering af varer og tjenesteydelser mellem virksomheder indbyrdes og mellem virksomheder og offentlige myndigheder.

Kompensationsbeløbet forfalder til betaling, uden det er nødvendigt at sende en rykkerskrivelse til skyldner.

Bestemmelsen stiller ikke krav om, at skyldner i tilfælde af forsinket betaling automatisk (af egen drift) skal betale fordringshaver kompensationsbeløbet.

Den foreslåede § 9 a, stk. 3, 3. pkt., fastslår, at fordringshavers ret til at kræve, at skyldneren betaler fordringshaver kompensation til dækning af inddrivelsesomkostninger i tilfælde af forsinket betaling ikke på forhånd kan udelukkes ved aftale eller som følge af handelsbrug eller anden sædvane.

Med bestemmelsen begrænses parternes aftalefrihed, idet det fastslås, at fordringshaver i alle tilfælde af forsinket betaling har ret til at kræve, at skyldner betaler et kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger. Det er herefter op til den enkelte fordringshaver at bestemme, om han vil gøre brug af denne ret.

Det følger af ordlyden i direktivets artikel 7, stk. 3, at et kontraktvilkår, som udelukker kompensation for inddrivelsesomkostninger, formodes at være klart urimeligt. Den foreslåede § 9 a, stk. 3, 3. pkt., går videre end direktivet, idet det fastslås, at et kontraktvilkår, som udelukker kompensation

for inddrivelsesomkostninger, ikke gyldigt kan aftales eller følge af handelsbrug eller anden sædvane. Der er således med bestemmelsen tale om en merimplementering, der indebærer en bedre retsstilling for kreditor.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at parterne aftaler, at fordringshaver i tilfælde af forsinket betaling har ret til at kræve, at skyldner betaler et kompensationsbeløb, der er mindre end det kompensationsbeløb, som justitsministeren har fastsat i medfør af den foreslåede § 9 a, stk. 4, 2. pkt., forudsat at beløbet ikke er lavere end det i direktivet fastsatte minimumsbeløb på 40 euro.

Det fremgår af artikel 7, stk. 1, litra c, i direktiv 2011/7/EU, at der ved afgørelsen af om et kontraktvilkår, som fraviger det faste kompensationsbeløb, er klart urimeligt, bl.a. skal tages hensyn til, om skyldneren har en objektiv grund til fravigelsen. Spørgsmålet om, hvorvidt et aftalevilkår er sagligt begrundet, indgår i almindelighed som et element i rimelighedsvurderingen efter aftalelovens § 36.

Den foreslåede § 9 a, stk. 3, tilsigter at gennemføre direktivets artikel 6, stk. 1 og 2 samt artikel 7, stk. 3.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.5 og 5.1.1.

Til nr. 9 (§ 9 a, stk. 4)

Efter den foreslåede § 9 a, stk. 4 bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om størrelsen af kompensationsbeløbet efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt.

Sådanne regler vil f.eks. kunne fastsættes ved en ændring af bekendtgørelse om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling.

Bemyndigelsen indebærer, at justitsministeren skal fastsætte størrelsen af kompensationsbeløbet. Kompensationsbeløbet kan ikke være et beløb, som er mindre end direktivets krav om minimum 40 euro.

Det fremgår af direktivets præambelbetragtning 21, at direktivet ikke berører medlemsstaternes ret til at fastsætte faste beløb til kompensation for inddrivelsesomkostninger, som er højere og mere favorable for kreditor, eller til at forhøje beløbene, bl.a. med henblik på at følge trit med inflationen.

Efter direktivets artikel 6, stk. 1 og 2, er fordringshaver berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 euro, som kompensation for egne omkostninger ved inddrivelse. Et kompensationsbeløb på 310 kr. vil derfor på nuværende tidspunkt være passende, når det eksisterende system i rentelovens § 9 a, stk. 1, om fordringshavers ret til rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen samtidig opretholdes.

Gennemførelse af direktivbestemmelsen om et fast kompensationsbeløb ved en bemyndigelsesbestemmelse, frem for at fastsætte beløbet i selve lovteksten, vil smidiggøre eventuel

le fremtidige ændringer af kompensationsbeløbets størrelse foranlediget af prisudviklingen eller lignende.

Bestemmelsen tilsigter at gennemføre direktivets artikel 6, stk. 1 og 2.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.5.

Til § 2

(Erstatningsansvarsloven)

Til nr. 1 (§ 16, stk. 2)

Det foreslås, at § 16, stk. 2, i erstatningsansvarsloven konsekvensændres som følge af den foreslåede ændring af rentelovens § 5, stk. 1 og 2 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7). Rentniveauet ved forrentning af krav efter denne bestemmelse vil herefter som hidtil svare til den almindelige morarentesats efter renteloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 6.

Til § 3

(Forsikringsaftaleloven)

Til nr. 1 (§ 24, stk. 2)

Det foreslås, at § 24, stk. 2, i forsikringsaftaleloven konsekvensændres som følge af den foreslåede ændring af rentelovens § 5. Rentniveauet ved forrentning af krav på forsikringsydelsen vil herefter som hidtil svare til den almindelige morarentesats efter renteloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 6.

Til § 4

(ikrafttræden)

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. marts 2013, jf. lovforslagets § 4, stk. 1. Valget af ikrafttrædelsesdato skal ses i lyset af direktivets implementeringsfrist, som er den 16. marts 2013, jf. direktivets artikel 12, stk. 3.

Efter § 4, stk. 2, finder loven anvendelse på aftaler, der indgås efter den 1. marts 2013, jf. dog stk. 3. Tidspunktet for

aftaleindgåelsen er således afgørende for, om loven i sin helhed finder anvendelse.

Det fremgår af direktivets artikel 12, stk. 4, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af direktivet afgør, om de vil udelukke aftaler, der er indgået inden den 16. marts 2013 fra direktivets anvendelsesområde. Denne del af direktivet er ikke gennemført i § 4, stk. 2, idet skæringsdatoen efter dansk ret som nævnt er den 1. marts 2013.

Efter *stk. 3* finder loven endvidere anvendelse på aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, når det pågældende betalingskrav opstår som følge af forsinkelse, der indtræder efter den 1. marts 2013. Det betyder, at spørgsmålet om morarente og retten til et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger skal afgøres efter de regler, der gælder efter lovens ikrafttræden, også når kravet opstår i relation til aftaleforhold, der er indgået inden lovens ikrafttrædelse.

Med hensyn til spørgsmålet om fordringshavers ret til morarente og retten til et fast kompensationsbeløb for inddrivelsesomkostninger er det afgørende tidspunkt således, hvornår der er sket forsinket betaling (misligholdelse) og ikke tidspunktet for aftaleindgåelsen.

Derimod er aftaler indgået før den 1. marts 2013 ikke omfattet af lovforslagets regler om f.eks. betalingsfrister.

Til § 5

(Færøerne og Grønland)

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at den ved en kongelig anordning kan sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Færøerne har pr. 1. januar 2010 overtaget formueretten herunder aftaleloven for Færøerne. Loven skal derfor ikke gælde – eller ved en kongelig anordning kunne sættes i kraft – for Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I renteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 743 af 4. september 2002, som ændret ved § 3 i lov nr. 554 af 24. juni 2005 og § 14 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om renter og andre forhold ved forsinket betaling (renteloven).**«

2. *Fodnoten* til lovens *titel* affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner, EU-Tidende 2011, nr. L 48, side 1.«

3. § 1, stk. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Loven finder ikke anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, jf. dog §§ 7, 9 a og 9 b. Loven finder endvidere ikke anvendelse, hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. dog §§ 9 a og 9 b. Er der tale om en fordring i henhold til en aftale som nævnt i § 7, stk. 1, gælder 2. pkt. ikke.

Stk. 4. Angår kravet vederlag i henhold til aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, der er indgået mellem erhvervsdrivende som led i deres erhverv eller mellem en erhvervsdrivende som led i sit erhverv og en offentlig myndighed, kan fordringshavers ret til at kræve rente efter forfaldsdagen, jf. §§ 3-4, ikke udelukkes ved aftale, handelsbrug eller anden sædvane. Endvidere kan fordringshavers ret til at kræve rente efter § 5 ikke udelukkes ved handelsbrug eller anden sædvane.

Stk. 5. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af stk. 4, og er skyldner en offentlig myndighed, kan betalingsfristen i § 3 b og renten i § 5, stk. 1, ikke ved aftale fraviges til skade for fordringshaver.«

4. § 2 affattes således:

»§ 2. Der skal ikke betales rente for det tidsrum, der ligger forud for forfaldsdagen.«

Lov om renter ved forsinket betaling m.v.

2. Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (EF-Tidende L 200, side 35).

§ 1. Loven gælder for rente af pengekrav på formuerettens område, jf. dog § 8.

Stk. 2. § 9 a gælder for alle inddrivelsesomkostninger vedrørende fordringer på formuerettens område, mens § 9 b alene gælder for rykker- og inkassogebyrer vedrørende sådanne fordringer.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse, hvis andet er bestemt ved eller i henhold til lov, eller hvis andet er aftalt, jf. dog §§ 7, 9 a og 9 b.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse, hvis andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, jf. dog §§ 9 a og 9 b. Dette gælder ikke, for så vidt angår fravigelse til skade for skyldneren, hvis der er tale om en fordring i henhold til en aftale som nævnt i § 7, stk. 1. Der kan desuden kræves rente efter §§ 3-5, selv om andet følger af handelsbrug eller anden sædvane, hvis kravet angår vederlag i henhold til aftale om levering af varer eller tjenesteydelser, som er indgået mellem erhvervsdrivende som led i deres erhverv eller mellem en erhvervsdrivende som led i sit erhverv og en ordregivende myndighed som defineret i direktiverne 92/50/EØF, 93/36/EØF, 93/37/EØF og 93/38/EØF om offentlige indkøbskontrakter.

§ 2. Der skal ikke betales rente for det tidsrum, der ligger forud for forfaldsdagen, jf. dog § 1, stk. 3 og stk. 4, 1. og 2. pkt.

§ 3. Rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen.

Stk. 2-4. (Udelades)

Stk. 5. Hvor særlige forhold begrundet det, kan retten bestemme, at rente skal betales fra et tidligere eller senere tidspunkt. Ved fordringer i henhold til aftaler som nævnt i § 1, stk. 4, 3. pkt., kan retten dog alene bestemme, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt.

5. I § 3, *stk. 5*, og i § 5, *stk. 3*, ændres »§ 1, *stk. 4*, 3. *pkt.*« til: »§ 1, *stk. 4*«.

6. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, *stk. 4*, som er indgået mellem erhvervsdrivende, kan den aftalte betalingsfrist ikke være mere end 60 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere betalingsfrist, og betalingsfristen ikke er urimelig over for fordringshaver.

§ 3 b. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, *stk. 4*, og er skyldner en offentlig myndighed, kan den aftalte betalingsfrist ikke være mere end 30 dage regnet fra det tidspunkt, da fordringshaver har afsendt eller fremsat anmodning om betaling.

Stk. 2. Justitsministeren kan efter forhandling med erhvervs- og vækstministeren fastsætte regler om, at betalingsfristen i *stk. 1* kan være op til 60 dage for offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel og kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet, når myndigheden som offentlig virksomhed er omfattet af definitionen i artikel 2, *litra b*, i direktiv 2006/111/EF om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder.

§ 3 c. § 3 a og § 3 b, *stk. 1*, gælder ikke, hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, som er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver.

Stk. 2. Hvis der er indgået aftale om ratevis betaling i henhold til en betalingsplan som nævnt i *stk. 1*, er hver rate eller afdrag omfattet af betalingsfristen i § 3 a eller 3 b, *stk. 1*.

§ 3 d. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, *stk. 4*, og er der fastsat en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varens eller tjenesteydelsens overensstemmelse med aftalen skal konstateres, må varigheden af denne procedure ikke overskride 30 dage efter varens eller tjenesteydelsens modtagelse. Dette gælder dog ikke, hvis fordringshaver udtrykkeligt har godkendt en længere godkendelses- eller kontrolprocedure, og en sådan procedure ikke er urimelig over for fordringshaver.«

§ 5. Renten efter forfaldsdagen fastsættes til en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. den 1. januar og den 1. juli det pågældende år.

Stk. 2. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Danmarks Nationalbank og Økonomi- og Erhvervsmini-

7. I § 5, *stk. 1* og *2*, ændres »7« til: »8«.

steriet ændre renten, dog således at det i stk. 1 nævnte tillæg ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

Stk. 3. Hvor særlige forhold begrundet det, kan retten bestemme, at der skal betales en højere eller lavere rente. Ved fordringer i henhold til aftaler som nævnt i § 1, stk. 4, 3. pkt., kan retten dog alene bestemme, at der skal betales en højere rente.

§ 9 a. Fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke fraviges til skade for fordringshaveren ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane. Hvis der er tale om en fordring i henhold til en aftale som nævnt i § 7, stk. 1, kan reglen i stk. 1 endvidere ikke fraviges til skade for skyldneren ved aftale.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt efter stk. 1, med henblik på, at udgifterne skal være gennemsigtige og stå i passende forhold til fordringen, herunder regler om, at der ved fordringer inden for bestemte beløbsgrænser alene kan kræves betaling op til visse maksimumsbeløb.

§ 16. (Udelades)

Stk. 2. Beløbet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Danmarks Nationalbank og Økonomi- og Erhvervsministeriet ændre renten, dog således at det i 1. pkt. nævnte tillæg ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

§ 24. (Udelades)

Stk. 2. Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg på 7 pct. Som referencesats anses i denne lov den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Justitsministeren kan hvert andet år efter forhandling med Danmarks Nationalbank og Økono-

8. I § 9 a indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Angår kravet vederlag i henhold til en aftale omfattet af § 1, stk. 4, kan fordringshaver kræve, at skyldneren betaler fordringshaver et fast kompensationsbeløb til dækning af inddrivelsesomkostninger i tilfælde af forsinket betaling. Kompensationsbeløbet påvirker ikke fordringshavers eventuelle betalingskrav efter stk. 1. Fordringshavers ret til at kræve kompensation efter 1. pkt., kan ikke udelukkes ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

9. I § 9 a, stk. 3, der bliver stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»Endvidere fastsætter justitsministeren regler om størrelsen af kompensationsbeløbet i stk. 3, 1. pkt.«

§ 2

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, som ændret ved § 6 i lov nr. 1545 af 20. december 2006, § 8 i lov nr. 523 af 6. juni 2007 og § 1 i lov nr. 610 af 14. juni 2011, foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5.«

§ 3

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, som ændret ved lov nr. 539 af 8. juni 2006, § 1 i lov nr. 516 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 523 af 6. juni 2007 og § 8 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 24, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Beløbet skal af selskabet forrentes fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5.«

mi- og Erhvervsministeriet ændre renten, dog således at det i 1. pkt. nævnte tillæg ikke kan fastsættes til mindre end 7 pct.

Stk. 3. (Udelades)

Stk. 4. (Udelades)

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. marts 2013.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på aftaler, der indgås før lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Lovens § 1, nr. 7-9, finder endvidere anvendelse på aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, når det pågældende betalingskrav opstår efter lovens ikrafttræden.

§ 5

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2011/7/EU
af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (omarbejdning)
(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁾, efter den almindelige lovgivningsprocedure²⁾, og ud fra følgende betragtninger:

- (1) Der skal foretages en række væsentlige ændringer af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner³⁾. Det er af klarheds- og rationalitetshensyn ønskeligt, at de pågældende bestemmelser omarbejdes.
- (2) De fleste varer og tjenesteydelser i det indre marked leveres af økonomiske aktører til andre økonomiske aktører og til offentlige myndigheder på baggrund af udskudt betaling, hvor leverandøren giver sin kunde en tidsfrist, som er aftalt mellem parterne, angivet på leverandørens faktura eller bestemt ved lov, inden for hvilken fakturaen skal betales.
- (3) Mange betalinger i handelstransaktioner mellem økonomiske aktører eller mellem økonomiske aktører og offentlige myndigheder sker senere end aftalt i kontrakten eller fastlagt i de almindelige forretningsbetingelser. Selv om varerne er leveret, eller tjenesteydelserne er udført, betales de tilhørende fakturaer længe efter fristen. Forsinket betaling påvirker virksomhedernes likviditet negativt og besværliggør deres finansielle forvaltning. Den påvirker også deres konkurrenceevne og rentabilitet, hvis kreditoren er nødt til at skaffe ekstern finansiering på grund af den forsinkede betaling. Risikoen for sådanne negative virkninger øges betydeligt i perioder med økonomisk afmatning, når det er vanskeligere at opnå finansiering.
- (4) Det er allerede lettere at gøre retskrav vedrørende forsinket betaling gældende på grund af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område⁴⁾, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument for ubestridte krav⁵⁾, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure⁶⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure⁷⁾. For at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner er det imidlertid nødvendigt at fastsætte supplerende bestemmelser.
- (5) Virksomheder bør være i stand til at drive handel inden for hele det indre marked, uden at transaktioner på tværs af grænserne indebærer større risici end salg på hjemmemarkedet. Det fører til konkurrenceforvridning, hvis der gælder væsentligt forskellige regler for henholdsvis transaktioner på hjemmemarkedet og transaktioner på tværs af grænserne.
- (6) Kommissionen understregede i sin meddelelse af 25. juni 2008 med titlen »»Tænk småt først« — En »Small Business Act« for Europa«, at små og mellemstore virksomheder (SMV'er) bør have lettere adgang til finansiering, og at der bør udvikles et lovgivnings- og erhvervmiljø, som fremmer rettidig betaling i handelstransaktioner. Det bør bemærkes, at offentlige myndigheder har et særligt ansvar i denne henseende. Kriterierne for, hvordan SMV defineres, er fastsat i Kommissio-

nens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder⁸⁾.

- (7) Et af de prioriterede indsatsområder i Kommissionens meddelelse af 26. november 2008 med titlen »En europæisk økonomisk genopretningsplan« er at mindske de administrative byrder og fremme iværksætterånd ved bl.a. principielt at sikre, at fakturaer, herunder fra små og mellemstore virksomheder, for levering af varer eller tjenesteydelser betales inden for en måned for at mindske likviditetsproblemerne.
- (8) Dette direktivs anvendelsesområde bør begrænses til betalinger, der sker som vederlag for handelstransaktioner. Dette direktiv bør ikke regulere transaktioner med forbrugere, renter i forbindelse med andre betalinger, f.eks. betalinger i henhold til lovgivningen om checks og vekslers, eller betalinger som kompensation for skade, herunder betalinger fra forsikringsselskaber. Medlemsstaterne bør endvidere have mulighed for at udelade gæld, der er genstand for insolvensbehandling, herunder procedurer med sigte på gældsoplægning.
- (9) Dette direktiv bør indeholde bestemmelser om alle handelstransaktioner mellem virksomheder, uanset om de er private eller offentlige, og mellem virksomheder og offentlige myndigheder, da offentlige myndigheder foretager et stort antal betalinger til virksomheder. Direktivet skal derfor også indeholde bestemmelser om alle handelstransaktioner mellem hovedentreprenører og deres leverandører og underleverandører.
- (10) Det forhold, at liberale erhverv er omfattet af dette direktiv, bør ikke forpligte medlemsstaterne til at behandle dem som virksomheder eller handelsforetagender på andre områder end dem, der er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.
- (11) Levering af varer eller tjenesteydelser mod vederlag, som dette direktiv finder anvendelse på, bør også omfatte design og udførelse af offentlige arbejder og byggeri og civilingeniørarbejder.
- (12) Forsinket betaling udgør et kontraktbrud, som er blevet finansielt tiltrækkende for skyldnere i de fleste medlemsstater som følge af lave morarenter eller ingen opkrævning af morarenter og/eller langsomme inddrivelsesprocedurer. En afgørende ændring i retning af en kultur med hurtig betaling, herunder at udelukkelse af retten til morarenter altid bør betragtes som et klart urimeligt kontraktvilkår eller en klart urimelig handelspraksis, er nødvendig for at vende denne tendens og modvirke forsinket betaling. En sådan ændring bør desuden omfatte indførelsen af særlige bestemmelser om betalingsfrister og om kompensation til kreditorer for påløbne omkostninger, samt bl.a. at udelukkelse af retten til kompensation for inddrivelsesomkostninger bør betragtes som klart urimelig.
- (13) Der bør derfor være en bestemmelse om, at betalingsfristerne for kontrakter mellem virksomheder som hovedregel bør begrænses til 60 kalenderdage. Der kan imidlertid være omstændigheder, hvorunder virksomheder har brug for længere betalingsfrister, f.eks. når de ønsker at give deres kunder handelskredit. Det bør derfor fortsat være muligt for parterne udtrykkeligt at enes om betalingsfrister på mere end 60 kalenderdage, dog forudsat at en sådan forlængelse ikke er klart urimelig for kreditor.
- (14) Af hensyn til sammenhængen i EU-lovgivningen bør definitionen af »ordregivende myndigheder« i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt post-tjenester⁹⁾ og i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter¹⁰⁾ anvendes i nærværende direktiv.
- (15) Lovbestemt morarente ved forsinket betaling bør udregnes pr. dag som simpel rente i overensstemmelse med Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter¹¹⁾.

-
- (16) Dette direktiv bør ikke pålægge en kreditor at opkræve morarenter ved forsinket betaling. I tilfælde af forsinket betaling bør dette direktiv give kreditoren mulighed for at opkræve morarenter uden at give forudgående meddelelse om manglende betaling eller anden lignende meddelelse, der skal minde debitor om hans forpligtelse til at betale.
  - (17) En debtors betaling bør betragtes som forsinket, for så vidt angår retten til morarenter, når kreditor ikke har det skyldige beløb til sin rådighed på forfaldsdatoen, forudsat at sidstnævnte har opfyldt sine lovbestemte og aftalemæssige forpligtelser.
  - (18) Fakturaer udløser betalingsanmodninger og er vigtige dokumenter i kæden af transaktioner vedrørende levering af varer og tjenesteydelser, bl.a. for fastsættelse af betalingsfrister. Med henblik på dette direktiv bør medlemsstaterne fremme ordninger, der giver retssikkerhed med hensyn til den præcise dato for debitorernes modtagelse af fakturaen, også på området for e-fakturering, hvor modtagelsen af fakturaer kan generere elektroniske beviser, og som er delvist reguleret af bestemmelserne om fakturering i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem¹²⁾
  - (19) Rimelig kompensation til kreditorer for de inddrivelsesomkostninger, der er påløbet på grund af forsinket betaling, er nødvendig for at modvirke forsinket betaling. Inddrivelsesomkostninger bør også omfatte inddrivelse af administrative omkostninger og kompensation for interne omkostninger, som er påløbet på grund af forsinket betaling, for hvilke dette direktiv bør fastsætte et fast minimumsbeløb, som kan kumuleres med morarenter. Kompensation i form af et fast beløb bør sigte mod at begrænse de administrative og interne omkostninger i forbindelse med inddrivelsen. Kompensation for omkostningerne ved inddrivelse bør fastsættes med forbehold af de nationale bestemmelser, hvorefter en national ret kan tilkende kreditor kompensation for yderligere lidt skade i forbindelse med skyldners forsinkede betaling.
  - (20) Ud over berettigelsen til betaling af et fast beløb til dækning af interne inddrivelsesomkostninger bør kreditorerne desuden være berettiget til kompensation for øvrige inddrivelsesomkostninger, der måtte påløbe som følge af skyldnerens forsinkede betaling. Sådanne omkostninger bør navnlig omfatte dem, kreditorerne har haft i forbindelse med at engagere en advokat eller et inkassofirma.
  - (21) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes ret til at fastsætte faste beløb til kompensation for inddrivelsesomkostninger, som er højere og derfor mere favorable for kreditor, eller til at forhøje beløbene, blandt andet med henblik på at følge trit med inflationen.
  - (22) Dette direktiv bør ikke forhindre ratebetalinger eller afdragsbetalinger. Hver rate eller hvert afdrag bør dog betales i overensstemmelse med de aftalte betingelser og bør være underlagt de bestemmelser om forsinket betaling, der er fastsat i dette direktiv.
  - (23) Som hovedregel er offentlige myndigheder begunstiget af mere sikre, forudsigelige og vedvarende indtægter end virksomheder. Hertil kommer, at mange offentlige myndigheder kan opnå finansiering på mere attraktive vilkår end virksomheder. Samtidig er offentlige myndigheder i forhold til virksomheder mindre afhængige af opbygningen af stabile handelsmæssige relationer for at nå deres mål. Offentlige myndigheders lange betalingsfrister og forsinkede betaling for varer og tjenesteydelser påfører virksomheder urimelige omkostninger. Derfor bør der indføres særlige bestemmelser vedrørende kommercielle transaktioner med henblik på virksomheders levering af varer og tjenesteydelser til offentlige myndigheder, som navnlig bør fastsætte betalingsfrister, der normalt ikke overskrider 30 kalenderdage, medmindre dette udtrykkeligt er aftalt i kontrakten, og forudsat at det er objektivt begrundet i lyset af den særlige karakter af eller elementer i kontrakten, og som under ingen omstændigheder overskrider 60 kalenderdage.
  - (24) Der bør imidlertid tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel eller kommerciel art ved som offentlig virksomhed at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet. Med dette for øje bør medlemsstaterne på visse betingelser have lov til at forlænge den lovbestemte betalingsfrist til højst 60 kalenderdage.

-
- (25) Situationen inden for sundhedsvæsenet i en lang række medlemsstater vækker særlig bekymring med hensyn til forsinket betaling. Sundhedssystemerne, som udgør en grundlæggende del af Europas sociale infrastruktur, er ofte nødt til at afstemme individuelle behov med de til rådighed værende økonomiske midler, i takt med at Europas befolkning bliver ældre, forventningerne til sundhedssystemet stiger, og lægevidenskaben gør fremskridt. Alle systemer skal kunne klare den udfordring, det er at prioritere sundhedspleje på en sådan måde, at den enkelte patients behov afvejes i forhold til de økonomiske midler, der er til rådighed. Medlemsstaterne bør derfor have mulighed for at give offentlige organer, der leverer sundhedspleje, en vis fleksibilitet i opfyldelsen af deres forpligtelser. Med dette for øje bør medlemsstaterne på visse betingelser have lov til at forlænge den lovbestemte betalingsfrist indtil højst 60 kalenderdage. Medlemsstaterne bør dog på alle måder bestræbe sig på at sikre, at betalinger inden for sundhedssektoren sker inden for de lovbestemte betalingsfrister.
- (26) For ikke at bringe opfyldelsen af dette direktivs målsætning i fare, bør medlemsstaterne sikre, at varigheden af proceduren for godkendelse eller kontrol som hovedregel ikke overskrider 30 kalenderdage. Det bør imidlertid være muligt, at varigheden af proceduren for godkendelse overskrider 30 kalenderdage, f.eks. når det drejer sig om særligt komplekse kontrakter, når dette udtrykkeligt er aftalt i kontrakten og i de eventuelle udbudsbetingelser, og forudsat, at det ikke er klart urimeligt over for kreditor.
- (27) Den Europæiske Unions institutioner er i en situation, der kan sammenlignes med de offentlige myndigheder i medlemsstaterne med hensyn til deres finansiering og kommercielle forhold. Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget¹³⁾ præciserer, at fastsættelse, anvisning og betaling af EU-institutionernes udgifter skal ske inden for de i gennemførelsesbestemmelserne fastsatte tidsfrister. Disse gennemførelsesbestemmelser fremgår for nuværende af Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget¹⁴⁾ og præciserer de omstændigheder, hvorunder kreditorer, der betales for sent, har ret til morarenter. I forbindelse med den igangværende revision af disse forordninger bør det sikres, at de maksimale betalingsfrister for EU-institutionerne harmoniseres med de lovbestemte betalingsfrister, der gælder for offentlige myndigheder i overensstemmelse med dette direktiv.
- (28) Direktivet bør forebygge misbrug af aftalefriheden til skade for kreditor. Som følge heraf kan et kontraktvilkår eller en handelspraksis vedrørende betalingsdagen eller betalingsfristen, morarentesatsen eller kompensation for inddrivelsesomkostningerne, som ikke er rimelig(t) i forhold til de vilkår, der gælder for skyldneren, eller hvis hovedformålet er at skaffe skyldneren yderligere likviditet på kreditors bekostning, betragtes som et sådant misbrug. Med dette for øje og i overensstemmelse med det akademiske udkast til fælles referenceramme bør ethvert kontraktvilkår eller enhver praksis, der klart afviger fra god handelspraksis og er i modstrid med god tro og redelig handlemåde, anses for at være urimelig(t) over for kreditor. Navnlig bør en direkte udelukkelse af retten til at opkræve renter altid betragtes som klart urimelig, mens udelukkelse af retten til kompensation for inddrivelsesomkostninger bør formodes at være klart urimelig. Direktivet bør ikke gribe ind i nationale bestemmelser om kontraktindgåelse eller om gyldigheden af kontraktvilkår, der er urimelige for skyldneren.
- (29) I forbindelse med en styrket indsats for at forhindre, at aftalefriheden misbruges til skade for kreditorenes interesser, bør organisationer, der er officielt anerkendte som repræsentanter for virksomheder, og organisationer med en legitim interesse i at repræsentere virksomheder kunne indbringe en sag for domstolene eller for de administrative myndigheder med henblik på at bringe anvendelsen af kontraktvilkår eller handelspraksisser, som er klart urimelige over for kreditor, til ophør.

- (30) For at bidrage til opfyldelse af formålet med dette direktiv bør medlemsstaterne støtte udbredelsen af god praksis, herunder tilskynde til offentliggørelse af en liste over hurtige betalere.
- (31) Kreditorer bør kunne gøre et ejendomsforbehold gældende på et ikke-diskriminatorisk grundlag overalt i Unionen, hvis ejendomsforbeholdet er gyldigt i henhold til de nationale bestemmelser, der skal anvendes på forholdet i henhold til den internationale privatret.
- (32) Dette direktiv definerer udelukkende udtrykket »tvangsfuldbyrdsgrundlag«, men bør ikke vedrøre de forskellige procedurer for tvangsfuldbyrdelse af et sådant grundlag eller fastsætte, på hvilke betingelser tvangsfuldbyrdelse af et sådant grundlag kan standses eller suspenderes.
- (33) Konsekvenserne af forsinket betaling vil kun have præventiv virkning, hvis de ledsages af hurtige og effektive retsprocedurer, der kun medfører små omkostninger for kreditor. I overensstemmelse med forbuddet mod forskelsbehandling i artikel 18 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde bør disse procedurer være tilgængelige for alle kreditorer, der er etableret i Unionen.
- (34) For at lette overholdelsen af bestemmelserne i dette direktiv bør medlemsstaterne tilskynde til mægling eller andre former for alternativ konfliktløsning. I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/52/EF af 21. maj 2008 om mægling på det civil- og handelsretlige område¹⁵⁾ er der allerede fastsat en ramme for mæglingsordninger på EU-plan, navnlig for grænseoverskridende uoverensstemmelser, dog uden at dette udelukker, at det kan finde anvendelse på interne mæglingsordninger. Medlemsstaterne bør desuden tilskynde interesserede parter til at udarbejde frivillige adfærdskodekser, navnlig med sigte på at bidrage til gennemførelsen af dette direktiv.
- (35) Det er nødvendigt at sikre, at inddrivelsesprocedurerne for ubestridte krav i forbindelse med forsinket betaling i handelstransaktioner afsluttes hurtigt, herunder at det sker via en hasteprocedure og uanset størrelsen af det skyldige beløb.
- (36) Målet for dette direktiv, nemlig bekæmpelse af forsinket betaling inden for det indre marked, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af dets omfang og virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (37) Forpligtelsen til at gennemføre nærværende direktiv i national ret bør kun omfatte de bestemmelser, hvori der er foretaget indholdsmæssige ændringer i forhold til direktiv 2000/35/EF. Forpligtelsen til at gennemføre de bestemmelser, hvori der ikke er foretaget ændringer, følger af nævnte direktiv.
- (38) Nærværende direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse i national ret og anvendelse af direktiv 2000/35/EF.
- (39) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning¹⁶⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og i Unionens interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Formålet med dette direktiv er at bekæmpe forsinket betaling i handelstransaktioner med henblik på at sikre et velfungerende indre marked og derved fremme virksomhedernes, herunder navnlig de små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne.
2. Dette direktiv finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner.

3. Medlemsstaterne kan udelukke gæld, der er genstand for insolvensbehandling, der er indledt mod en skyldner, herunder procedurer med sigte på gældsoplægning.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1) »handelstransaktioner«: forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som indebærer levering af varer eller tjenester mod vederlag

2) »offentlig myndighed«: enhver ordregivende myndighed som defineret i artikel 2, stk. 1, litra a), i direktiv 2004/17/EF og i artikel 1, stk. 9, i direktiv 2004/18/EF,

uanset kontraktens genstand eller værdi

3) »virksomhed«: enhver enhed bortset fra en offentlig myndighed, der handler som led i selvstændig økonomisk eller erhvervmæssig aktivitet, uanset om aktiviteten kun udøves af en enkelt person

4) »forsinket betaling«: betaling, der ikke foretages inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, og hvor betingelserne i artikel 3, stk. 1, eller artikel 4, stk. 1, er opfyldt

5) »morarenter«: lovbestemt rente for forsinket betaling eller rente, hvis sats er forhandlet og aftalt mellem virksomheder i henhold til artikel 7

6) »lovbestemt rente for forsinket betaling«: simpel rente i tilfælde af forsinket betaling ved en sats, der udgør summen af referencesatsen og mindst otte procentpoint

7) »referencesats«: en af følgende:

a) for så vidt angår en medlemsstat, der har euroen som valuta, enten:

i) den rentesats, der anvendes i forbindelse med Den Europæiske Centralbanks seneste vigtigste refinansieringstransaktioner, eller

ii) den marginale rentesats, der er resultatet af de licitationsprocedurer med variabel rente, der anvendes ved Den Europæiske Centralbanks seneste vigtigste refinansieringstransaktioner

b) for så vidt angår en medlemsstat, der ikke har euroen som valuta, den tilsvarende sats fastsat af medlemsstatens centralbank

8) »det skyldige beløb«: hovedstolen, der skulle have været betalt inden for den aftalemæssige eller lovbestemte betalingsfrist, herunder gældende skatter, told, importafgifter eller andre afgifter, der er specificeret på fakturaen eller tilsvarende betalingsanmodning

9) »ejendomsforbehold«: et aftalevilkår, ifølge hvilket sælger

bevarer ejendomsretten til de pågældende varer, indtil købesummen

er betalt

10) »tvangsfuldbyrdsgrundlag«: alle former for afgørelser, domme eller betalingspålæg fra en domstol eller anden kompetent myndighed, herunder sådanne afgørelser, domme eller betalingspålæg, som kan fuldbyrdes på et foreløbigt grundlag, uanset om de vedrører omgående betaling eller betaling i rater, som sætter kreditor i stand til at inddrive sit krav på skyldneren ved tvangsfuldbyrdelse.

*Artikel 3***Transaktioner mellem virksomheder**

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i handelstransaktioner mellem virksomheder er berettiget til morarenter ved forsinket betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse, forudsat at

- a) kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og
- b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

2. Medlemsstaterne sikrer, at den gældende referencesats:

- a) for første halvår af det pågældende år er den sats, som var gældende den 1. januar det pågældende år
- b) for andet halvår af det pågældende år er den sats, som var gældende den 1. juli det pågældende år.

3. Såfremt betingelserne i stk. 1 er opfyldt, sikrer medlemsstaterne

følgende:

- a) at kreditor har ret til morarenter fra dagen efter sidste rettidige betalingsdag eller efter udløbet af betalingsfristen som fastsat i aftalen
- b) hvis der ikke er aftalt en sidste rettidig betalingsdag eller betalingsfrist, at kreditor har ret til morarenter ved udløb af en af følgende tidsfrister:
  - i) 30 kalenderdage efter skyldnerens modtagelse af en faktura, eller en tilsvarende betalingsanmodning
  - ii) 30 kalenderdage efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget, hvis der er usikkerhed om datoen for modtagelse af fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning
  - iii) 30 kalenderdage efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget, hvis skyldneren modtager fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning tidligere end varerne eller tjenesteydelserne, eller
  - iv) 30 kalenderdage efter datoen for godkendelse eller kontrol, hvis lovgivningen eller aftalen indeholder krav om en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varernes eller tjenesteydelsernes overensstemmelse med aftalen skal konstateres, og skyldneren modtager fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning inden eller på den dato, hvor denne godkendelse eller kontrol finder sted.

4. Er der et krav om en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varernes eller tjenesteydelsernes overensstemmelse med aftalen skal konstateres, sikrer medlemsstaterne, at varigheden af denne procedure ikke overskrider 30 kalenderdage efter, at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt i kontrakten, og forudsat, at det ikke er klart urimeligt over for kreditor, jf. artikel 7.

5. Medlemsstaterne sikrer, at den betalingsfrist, der er fastsat i kontrakten, ikke overskrider 60 kalenderdage, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt deri, og forudsat, at det ikke er klart urimeligt over for kreditor, jf. artikel 7.

*Artikel 4***Transaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder**

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor i forbindelse med handelstransaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, ved udløbet af den i stk. 3, 4 eller 6 fastlagte periode er berettiget til morarenter svarende til den lovbestemte rente, uden at det er nødvendigt at fremsende rykkerskrivelse, forudsat at

- a) kreditor har opfyldt sine aftalemæssige og lovbestemte forpligtelser, og

b) kreditor ikke har modtaget det skyldige beløb rettidigt, medmindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen.

2. Medlemsstaterne sikrer, at den gældende referencesats:

- a) for første halvår af det pågældende år er den sats, som var gældende den 1. januar det pågældende år
- b) for andet halvår af det pågældende år er den sats, som var gældende den 1. juli det pågældende år.

3. Medlemsstaterne sikrer i forbindelse med handelstransaktioner, hvor skyldneren er en offentlig myndighed, at

a) betalingsfristen ikke overskrider følgende tidsfrister:

- i) 30 kalenderdage efter skyldnerens modtagelse af en faktura, eller en tilsvarende betalingsanmodning
- ii) 30 kalenderdage efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget, hvis der er usikkerhed om datoen for modtagelse af fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning
- iii) 30 kalenderdage efter at varerne eller tjenesteydelserne er modtaget, hvis skyldneren modtager fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning tidligere end varerne eller tjenesteydelserne, eller
- iv) 30 kalenderdage efter datoen for godkendelse eller kontrol, hvis lovgivningen eller aftalen indeholder krav om en godkendelses- eller kontrolprocedure, hvorved varernes eller tjenesteydelsens overensstemmelse med aftalen skal konstateres, og skyldneren modtager fakturaen eller den tilsvarende betalingsanmodning inden eller på den dato, hvor denne godkendelse eller kontrol finder sted

b) datoen for fakturaens modtagelse ikke kan gøres til genstand for en kontraktlig aftale mellem skyldneren og kreditor.

4. Medlemsstaterne kan forlænge fristerne i stk. 3, litra a), til højst 60 kalenderdage for

- a) offentlige myndigheder, der udfører økonomiske aktiviteter af industriel eller kommerciel karakter ved at udbyde varer eller tjenesteydelser på markedet, når den som offentlig virksomhed er underlagt gennemskuelighedskravene i Kommissionens direktiv 2006/111/EF af 16. november 2006 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder¹⁷⁾
- b) offentlige organer, der leverer sundhedspleje, og som er behørigt anerkendt dertil. Hvis en medlemsstat beslutter at forlænge fristerne i henhold til dette stykke, sender den en rapport om sådan forlængelse til Kommissionen senest den 16. marts 2018. På grundlag heraf forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet med angivelse af, hvilke medlemsstater der har forlænget fristerne i henhold til dette stykke, og som tager virkningerne for et velfungerende indre marked i betragtning, navnlig for så vidt angår SMV'er. Denne rapport ledsages af eventuelle passende forslag.

5. Medlemsstaterne sikrer, at varigheden af proceduren for godkendelse eller kontrol, som er omhandlet i stk. 3, litra a), nr. iv), ikke overskrider 30 kalenderdage fra datoen for modtagelse af varerne eller tjenesteydelserne, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt i kontrakten eller udbudsbetingelserne, og forudsat, at det ikke er klart urimeligt over for kreditor, jf. artikel 7.

6. Medlemsstaterne sikrer, at den i aftalen fastsatte betalingsfrist ikke overskrider de i stk. 3 angivne tidsfrister, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt i kontrakten, og forudsat at det er objektivt begrundet i lyset af aftalens særlige karakter eller elementer i den, og at den under ingen omstændigheder overskrider 60 kalenderdage.

Artikel 5

Betalingsplaner

Dette direktiv berører ikke parternes mulighed for at indgå aftale i henhold til de relevante bestemmelser i national lov om betalingsplaner, der tillader, at det skyldige beløb betales i rater. I de tilfælde hvor en af raterne ikke er betalt på den aftalte dato, skal renter og kompensation fastsat i dette direktiv udelukkende beregnes på grundlag af det forfaldne beløb.

Artikel 6

Kompensation for omkostninger ved inddrivelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditor, når der skal betales morarenter i handelstransaktioner i henhold til artikel 3 eller 4, er berettiget til fra skyldneren som minimum at modtage et fast beløb på 40 EUR.
2. Medlemsstaterne sikrer, at det i stk. 1 omhandlede faste beløb forfalder til betaling, uden at det er nødvendigt at fremsende en rykkerskrivelse og som kompensation for kreditors egne omkostninger ved inddrivelse.
3. Kreditor er ud over det i stk. 1 omhandlede faste beløb berettiget til at kræve rimelig kompensation af skyldneren for eventuelle yderligere omkostninger ud over det faste beløb, der er påløbet på grund af skyldnerens forsinkede betaling. Dette kan blandt andet indbefatte omkostninger til at engagere en advokat eller et inkassofirma.

Artikel 7

Urimelige kontraktvilkår og handelspraksisser

1. Medlemsstaterne træffer bestemmelse om, at et kontraktvilkår eller en handelspraksis vedrørende betalingsdagen eller betalingsfristen, morarentesatsen eller kompensation for inddrivelsesomkostningerne enten ikke er bindende eller giver grundlag for krav om skadeserstatning, hvis vilkåret er klart urimeligt over for kreditor. Ved afgørelsen af, om et kontraktvilkår eller en handelspraksis er klart urimelig(t) over for kreditor i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i første afsnit, tages der hensyn til alle sagens omstændigheder, herunder:
  - a) enhver klar afvigelse fra god handelspraksis i strid med god tro og redelig handlemåde
  - b) produktets eller tjenesteydelsens art samt
  - c) om skyldneren har en objektiv grund til at fravige den lovbestemte rente for forsinket betaling, betalingsfristen i artikel 3, stk. 5, artikel 4, stk. 3, litra a), artikel 4, stk. 4, og artikel 4, stk. 6, eller det faste beløb i artikel 6, stk. 1.
2. For så vidt angår stk. 1 anses et kontraktvilkår eller en handelspraksis, som udelukker morarenter ved forsinket betaling, for at være klart urimelig(t).
3. For så vidt angår stk. 1 formodes et kontraktvilkår eller en handelspraksis, som udelukker kompensation for inddrivelsesomkostninger, jf. artikel 6, at være klart urimelig(t).
4. Medlemsstaterne sikrer, at der i kreditorernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af klart urimelige kontraktvilkår og handelspraksisser i den i stk. 1 omhandlede betydning til ophør.
5. De i stk. 4 nævnte midler skal omfatte bestemmelser om, at organisationer, som officielt er anerkendt som repræsentanter for virksomheder, eller organisationer med en legitim interesse i at fungere som repræsentant for virksomheden i henhold til den gældende nationale lovgivning kan indbringe en sag for domstolene eller for de kompetente administrative myndigheder, hvis et kontraktvilkår eller en handelspraksis, herunder i en enkeltstående aftale, er urimelig(t) i den i stk. 1 omhandlede betydning, således at

disse kan anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår eller handelspraksisser til ophør.

Artikel 8

Gennemsigtighed og bevidstgørelse

1. Medlemsstaterne sikrer fuld gennemsigtighed om de rettigheder og forpligtelser, der følger af dette direktiv, herunder ved at gøre den gældende lovbestemte morarentesats offentligt tilgængelig.
2. Kommissionen gør på internettet oplysninger offentligt tilgængelige om aktuelle, lovbestemte rentesatser gældende i alle medlemsstater i tilfælde af forsinket betaling i handelstransaktioner.
3. Medlemsstaterne skal, hvis det er relevant, anvende fagpresse, kampagner og alle andre passende midler til at øge bevidstheden blandt virksomhederne om retsmidlerne ved forsinket betaling.
4. Medlemsstaterne kan tilskynde til etablering af kodekser for hurtig betaling, der fastsætter klart definerede betalingsfrister og en passende procedure til håndtering af omtvistede betalinger, eller andre initiativer for at imødegå det afgørende spørgsmål om forsinket betaling og bidrage til at udvikle en kultur af hurtig betaling, der understøtter målet for dette direktiv.

Artikel 9

Ejendomsforbehold

1. Medlemsstaterne skal i overensstemmelse med de gældende nationale bestemmelser, der skal anvendes i henhold til de internationale privatretlige regler, sørge for, at sælger bevarer ejendomsretten til varer, indtil de er fuldstændig betalt, dersom der udtrykkeligt er indgået en aftale mellem køber og sælger om ejendomsforbehold, inden varerne leveres.
2. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser om delbetalinger, som skyldneren allerede har foretaget.

Artikel 10

Inddrivelsesprocedurer for ubestridte krav

1. Medlemsstaterne sikrer, at der normalt inden 90 kalenderdage efter indgivelse af stævning eller anmodning fra kreditor til retten eller en anden kompetent myndighed kan opnås et tvangsfuldbyrdesgrundlag, herunder gennem en fremskyndet procedure og uanset beløbets størrelse, så længe gælden eller aspekter af proceduren ikke bestrides. Medlemsstaterne opfylder denne forpligtelse i overensstemmelse med deres nationale love og administrative bestemmelser.
2. Efter de nationale love og administrative bestemmelser skal samme betingelser gælde for alle kreditorer, der er etableret i Unionen.
3. Ved beregning af den i stk. 1 omhandlede periode medregnes følgende ikke:
  - a) den tid, der medgår til forkyndelse
  - b) alle forsinkelser, som kreditor er skyld i, som f.eks. den tid, der kræves til at berigtige anmodninger.
4. Denne artikel berører ikke bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1896/2006.

Artikel 11

Rapport

Senest den 16. marts 2016 sender Kommissionen en rapport om gennemførelsen af dette direktiv til Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten ledsages af eventuelle passende forslag.

Artikel 12

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme artikel 1-8 og 10 senest den 16. marts 2013. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse bestemmelser. Disse bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De skal også indeholde oplysning om, at henvisninger i gældende love og administrative bestemmelser til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen og træffer bestemmelse om affattelsen af den nævnte oplysning.
2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste love og administrative bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.
3. Medlemsstaterne kan opretholde eller vedtage love og bestemmelser, der er gunstigere for kreditor end de love og bestemmelser, der er påkrævet for at efterkomme dette direktiv.
4. Ved gennemførelsen af dette direktiv afgør medlemsstaterne, om de vil udelukke aftaler, der er indgået inden den 16. marts 2013.

Artikel 13

Ophævelse

Direktiv 2000/35/EF ophæves med virkning fra den 16. marts 2013, uden at det berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for dets gennemførelse i national ret og anvendelse. Det finder dog fortsat anvendelse på aftaler, der er indgået før den pågældende dato, og som nærværende direktiv ikke finder anvendelse på i henhold til artikel 12, stk. 4. Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilaget.

Artikel 14

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Artikel 15

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 16. februar 2011.

På Europa-Parlamentets vegne

J. BUZEK

Formand

På Rådets vegne

MARTONYI J.

Formand

*Bilag***Sammenligningstabel**

Direktiv 2000/35/EF	Nærværende direktiv
—	Artikel 1, stk. 1
Artikel 1	Artikel 1, stk. 2
Artikel 2, nr. 1), første afsnit	Artikel 2, nr. 1)
Artikel 2, nr. 1), andet afsnit	Artikel 2, nr. 2)
Artikel 2, nr. 1), tredje afsnit	Artikel 2, nr. 3)
Artikel 2, nr. 2)	Artikel 2, nr. 4)
--	Artikel 2, nr. 5)
--	Artikel 2, nr. 6)
--	Artikel 2, nr. 7), indledning
--	Artikel 2, nr. 8)
Artikel 2, nr. 3)	Artikel 2, nr. 9)
Artikel 2, nr. 4)	Artikel 2, nr. 7, litra a)
Artikel 3, stk. 1, litra a	Artikel 3, stk. 3, litra a)
Artikel 3, stk. 1, litra b), indledning	Artikel 3, stk. 3, litra b), indledning
Artikel 3, stk. 1, litra b), nr. i)	Artikel 3, stk. 3, litra b), nr. i)
Artikel 3, stk. 1, litra b), nr. ii)	Artikel 3, stk. 3, litra b), nr. ii)
Artikel 3, stk. 1, litra b), nr. iii)	Artikel 3, stk. 3, litra b), nr. iii)
Artikel 3, stk. 1, litra b), nr. iv)	Artikel 3, stk. 3, litra b), nr. iv)
—	Artikel 3, stk. 4
—	Artikel 3, stk. 5
Artikel 3, stk. 1, litra c)	Artikel 3, stk. 1
Artikel 3, stk. 1, litra d), første og tredje punktum	—
Artikel 3, stk. 1, litra d), andet punktum	Artikel 2, nr. 7), litra b)
—	Artikel 3, stk. 2
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6, stk. 1
—	Artikel 6, stk. 2
Artikel 3, stk. 1, litra e)	Artikel 6, stk. 3
Artikel 3, stk. 2	—
Artikel 3, stk. 3	Artikel 7, stk. 1
—	Artikel 7, stk. 2
—	Artikel 7, stk. 3
Artikel 3, stk. 4	Artikel 7, stk. 4
Artikel 3, stk. 5	Artikel 7, stk. 5
—	Artikel 8
Artikel 4	Artikel 9
Artikel 5, stk. 1, 2 og 3	Artikel 10, stk. 1, 2 og 3
Artikel 5, stk. 4	—
—	Artikel 10, stk. 4
—	Artikel 11

Artikel 6, stk. 1	—
—	Artikel 12, stk. 1
Artikel 6, stk. 2	Artikel 12, stk. 3
Artikel 6, stk. 3	Artikel 1, stk. 3
Artikel 6, stk. 4	Artikel 12, stk. 2
Artikel 6, stk. 5	—
—	Artikel 12, stk. 4
—	Artikel 13
Artikel 7	Artikel 14
Artikel 8	Artikel 15
—	Bilag

- 1) EUT C 255 af 22.9.2010, s. 42.
- 2) Europa-Parlamentets holdning af 20.10.2010 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 24.1.2011.
- 3) EFT L 200 af 8.8.2000, s. 35.
- 4) EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1.
- 5) EUT L 143 af 30.4.2004, s. 15.
- 6) EUT L 399 af 30.12.2006, s. 1.
- 7) EUT L 199 af 31.7.2007, s. 1.
- 8) EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36.
- 9) EUT L 134 af 30.4.2004, s. 1.
- 10) EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114.
- 11) EFT L 124 af 8.6.1971, s. 1.
- 12) EUT L 347 af 11.12.2006, s.
- 13) EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1.
- 14) EFT L 357 af 31.12.2002, s. 1.
- 15) EUT L 136 af 24.5.2008, s. 3.
- 16) EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.
- 17) EUT L 318 af 17.11.2006, s. 17.